

Erdészeti és Faipari Híradó

XXVIII. évfolyam 3. szám
2018. november

Az Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezetének Lapja

A tartalomból:

**Fókuszban a Vértési Erdő Zrt.
25 éves az EFDSZ
Sportnapok Esztergomban
Gróf Tisza Lajosra emlékezünk**

Pillanatképek az Esztergomi Sportnapokról

Dudás Péter elnök megnyitja a sportnapokat

Hajrá NEFAG!

Célra tartás

Pacsi

Sorverseny

Tűz!

Versenypacsi

A befutó

A házigazdák sárkányhajó-válogatottja

Sárkányhajó leányság

Start

Romániai vendégcsapat

A díjat átadja Egerszegi Krisztina olimpiai bajnok

Három a kislány + egy fő

Zalaerdős focisták várakozó állásponton

Jubileum, tüntetés és racionalizáció

November közepén a lengyel szak-szervezet meghívására Lengyelországban jártunk. A látogatás célja az európai szociális párbeszéd keretében egymás megismerése mellett a munkavállalók és a munkaadók együttműködése a térségben, esetleges közös fellépések szervezése a körülöttünk lévő országok szakszervezeteivel. A szociális párbeszéd fejlesztését az állam pályázati formában támogatja, mert e nélkül nem sok szervezetnek lenne erre lehetősége...

A lengyel erdészek szakszervezete pontosan 100 éve, egy nappal a független lengyel állam megalakulása előtt jött létre, s a második világháború időszakát kivéve folyamatosan működik.

A mi független szakszervezetünk ugyan csak 25 éves, de a volt gyűjtőszervezetben, a MEDOSZ-ban az „E” betű az erdészetre utal, és mindig is volt egy bizonyos szakmai elkülönülés a szervezeten belül. Ettől még nem lehetünk büszkék teljes mértékben a múltunkra, de országaink történeti fejlődése különbözik annyira, hogy az érdekek képviselete is többféle módon valósulhat meg, még egy szakmán belül is. E számunkban bőven találhatunk információt ezekre a folyamatokra.

Lássuk, mi történt az ős folyamán itthon.

Kormányunk a 2019-es évtől csökkenti az adómentes juttatások körét. Emiatt káféteria-tüntetést szerveztek a nagy konföderációk a fővárosban. Mi is

elmentünk. Egyébként a káféteria nem jó elnevezés, mert annak felső adómentességi határát a kormány nem vonta vissza, ellenben az ennek keretében adható elemeket redukálta, és áterrelte a Széchenyi pihenőkártya feltöltésére. Sajnos olyan munkavállaló is akad, aki eddig sem kapott ilyen juttatást. A tüntetésen tízezeren voltunk, mégis kevesen, hiszen ez szinte mindenkit érint. Az ígéret teljesítését, hogy a kieső jövedelmet majd a bérek emelésénél lehet kompenzálni, a legnagyobb munkaadó, az állam példamutató magatartásától várjuk.

Az erdőgazdaságok erdészeti szakágban dolgozó alkalmazottainál a legfájóbb az illetményfa adómentességének teljes körű visszavonása. Sajnos, ez irányú, korábban tett lépéseinket nem koronázta siker.

Még egy rossz hír, ami nem lenne helyénvaló az ünnepek előtt, de az már gyakorlattá vált, hogy a közszolgálati lépéseket év végére időzítik a mindenkori kormányok. A több ezer kormánytisztviselő elküldése megkezdődött, s ebbe a körbe többgyermekes szülők, nyugdíj előtt állók is bekerültek. A „fükasza” működött, a munkahelyi vezetők nem is nagyon akartak differenciálni. A „maradók” hangulata sem lett jobb attól, hogy ők megúszták, mert az eltávozó munkáját szét kell osztani közöttük.

Közben vitára bocsátották a kormányzati igazgatásról szóló 195 oldalas törvénytervezetet. Az érdekvédelmi szervezetek most ezt vizsgálják, értelmezik. Nem biztos azonban, hogy ez a törvény megoldást kínál a túlterheltség megszüntetésére, tényleges jövedelemnövelésre, mint ahogy az állami tisztviselők esetében sem volt sikeres, elsősorban a jövedelmeket és a munkaterhelést illetően. Ez a fluktuációból egyértelműen lemérhető. Ebben az esetben ne így legyen!

Ezek után már csak az a jó hír, hogy idén is lesz karácsony, és az újévet is családí, baráti körben köszönhetjük.

Dudás Péter

Tartalom

Az eldobált vértektől a közjóléti paradicsomig – Bemutatkozik a Vértesi Erdő Zrt.	2
„A mi dolgunk a kollektív szerződést életben tartani” – Menoni Imre szakszervezeti elnök	2
„Az egyensúlyi állapotot a legrövidebb idő alatt helyre kell állítani” – Macsek Lajos vezérigazgató	3
Tajgán át a bányászvárosba – Dr. Széles Attila igazgatási és kereskedelmi főmérnök	5
Egy erdészdinasztia a Vértésben – Právetz Antal erdészeti igazgató és felmenői	7
A méhek pásztora – Varjú József műszaki vezető.	8
Malomerdő Panzió és kapitánya	9
Szlovák és magyar erdészetek méhészeti együttműködése	9
Róluk írták	9
Számvetés és jövőkép – 25 éves az Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete	11
Az első főtítká – Herczeg Miklósról emlékezünk	15
Sajtómozai Herczeg Miklós szakmai pályafutásáról	16
Sportnapok a királyi városban	18
„Sokat köszönhetek a ferenceseknek” – Bitay Márton államtitkár	18
„Várjuk a vendéget” – Romanek Etelka, Esztergom polgármestere.	19
Örök értékek – Zambó Péter vezérigazgató	20
Díjátadó és baráti találkozó	20
Lajos, a faesztérgályos – A 120 évvel ezelőtt elhunyt gróf Tisza Lajosra emlékezünk	21
Krónika/Hírek	23
Vértesi fotóalbum	B3

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI HÍRADÓ • XXVIII. évfolyam 2. szám. • **Kiadja** az Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete • 1146 Budapest, Thököly út 58–60. • Tel.: 331-4369 • Fax: 331-9455 • E-mail: 2016efdsz@gmail.com • **Szerkesztőbizottság:** Dudás Péter elnök, dr. Király Pál Nagy László munkatárs, Zétényi Zoltán főszerkesztő • **Címlapon:** Az Esztergomi Sportnapokon győztes egri csapat – Fotó: Zétényi Zoltán • **Nyomda:** Agroinform Kft. • Budapest, Angol u. 34. • Felelős vezető: Bolyki István ügyvezető igazgató • A lap negyedévenként jelenik meg • Hírlapárusi forgalomba nem kerül • Terjeszti az EFDSZ

Az eldobált vértektől a közjóléti paradicsomig

Bemutakozik a Vértesi Erdő Zrt.

Az erdőgazdaság a Vértes és a Gerecse, a Császári-domb-ság és a Bakonyalja vidékén, mintegy 46 000 hektár erdőt kezel. Erdei igen változatosak a déli Vértest borító szubmediterrán karsztbokor erdőktől az északi oldalak bükkösein át a sík- és dombvidéki cseresekig sokféle állomány található. Vadállománya napjainkban már mind az öt hazai nagyvaddal büszkélkedhet. A Vértes évszázadokon át királyi vadászterület volt, emellett várak épültek, apátságok létesültek, melyek közül jó néhány átvészelte a történelem viharait.

Az erdő- és vadgazdálkodásunk évszázados szaktudásra, tapasztalatra és hagyományokra épül, melyért igen nagy hálával tartozunk a Vértesben szolgált elődeinknek, hiszen a szakma sajátosságainak köszönhetően az ő sok évtizeddel ezelőtti áldozatos munkájuk eredményét élvezhetjük. Napjainkra a tartamosságot és a fenntarthatóságot messzemenőig szem előtt tartó erdőgazdálkodási feladataink mellett egyre nagyobb az igény erdeink közjóléti funkciója iránt is – olvasható a honlap vezérigazgatói köszöntőjében.

Macsek Lajos vezérigazgató közismert szerénysége tükröződik a fenti sorokban, holott egy közjóléti paradicsom közepén teljesít szolgálatot. A közutakon és az erdőben haladva emlékhelyről emlékhelyre ér a túrázó, amelyek a vidék történelmét

merevítették kőbe-fába. Aki veszi a fáradságot és utánaolvas eme kőbe dermedt világnak, rádöbbenhet, hogy ezer évünk nyomaival áll szemben.

A történelem előtti időkről a vértesszőlősi ember nyomai regélnek, s ami később hazánkban megtörtént, annak van valami nyoma a Vértesben is. A honfoglalást követően várak nőttek ki a földből, s a korai és későbbi kereszténység jelentős épületei is megtalálhatók itt. A vadban gazdag vidék ide csábította az ország mindenkori vezetőit és arisztokráciáját. Megépültek a kastélyok és udvarházak a társadalmi-politikai élet irányítóié. Sajnos a háborúk sem kerültk el a vidéket, itt dobálták el vértjeiket III. Henrik német-római császár menekülő hadai, később a török jött-ment, s az 1848-as szabadságharctól kezdve a második világháborúig könnyet és gyászt hagytak a túlélőkre.

Az emlékek gondozásából derekasan és dicséretesen kiveszi a részét az erdészeti társaság. Az egykori Kápolnapuszta hősi temetőjét éppúgy gondozza, mint a vértesszőlősi huszárok emlékművét.

Közben pedig teljesíti azt a nem kis gazdasági követelményt, amelyet a tulajdonos támaszt az erdészeti társasággal szemben. És akkor még nem beszéltünk a szűkebb társadalmi környezet, a város, a megye lakóiról.

„A mi dolgunk a kollektív szerződést életben tartani”

Menoni Imre szakszervezeti elnök

Hogyan indult el az erdészpálya irányába Menoni Imre, a Tatabányai Erdészet igazgatója és a cég szakszervezeti elnöke?

A nagybáty Várgesztesen volt erdész, de az édesanya családjában is találunk erdészt. Más pályára készült gyerekként, de végül is itt kötött ki. Később, talán a soproni technikumban a „Simon Menyhért születése” hatott rá a legjobban.

A tanárok álma voltam – meséli nevetve –, jó tanuló, jó sportoló.

A vadászatról felidézi a technikai alkalmakat, az első nyulat, amit Rőjtökmuzsajon lőtt. Eleinte nem is akart továbbmenni egyetemre, mert jobban tet-

szett neki a puska-kutya kettős a nagybetűs ÉLET-ben.

Egy évig dolgozott is tő mellett. Egy –29 fokos hideg tél azért meggyőzte, mert a mérnök mégiscsak akkor megy ki az erdőre, amikor ő akar. Így aztán „gázfröccsöt” adott, és simán bekerült az egyetemre.

Útépítésből voltam jó – emlékezik az egyetemi évekre – de Szappanos Bandi bácsinál, művelésből csináltam a diplomamunkámat.

Ez a téma – *Az erdőfelújítás helyzete a Tatabányai Erdészetnél* – hazahozta, így itt kezdett művelőként. Ekkor 1987-et írtunk.

Nemzetközi tapasztalatszerzése a tavaszblokk idejére esett. Németországban

– a hazai politikai viharoktól függetlenül – óriási, „Dittke” nevű szélvihar dühöngött, aminek következtében 10 millió köbméter fa – főként fenyő – került a földre Hessen tartományban. Igazi nemzetközi összefogás segítette menteni, ami menthető.

A Hungarocamion ponyvás, erre a célra alkalmatlan teherkocsikat küldött, azokat rakodta a magyar brigád 12 méteres szálfákkal. A rakományok pedig hazaindultak Magyarországra. Ez a „kihelyezés” elhúzódtott fél évig.

Ezt követően átszervezték a céget, s ő a Kereskedelmi Osztályról a Tatabányai Erdészethél landolt.

Patinás csapatot sorol, ahogy mozgalmi múltját idézi, mert amint végzés után a céghez került, megjelent nála az akkori párttitkár, a KISZ-titkár, majd a munkás-őrparancsnok, hogy átcsábítsák őt is, de kosarat kaptak.

Valamit mondani kellett nekik – idézi föl a helyzetet –, végül jött a szakszervezetis. Akkoriban nem volt kérdés, hogy belépünk-e vagy sem, mert mindenki benne volt – summázta a történetet.

A szakszervezeti munkára már nem emlékszik, csak arra, hogy egy választás

alkalmával megfogalmazta a sarkos véleményét, s bejelentette a kilépését. Ez kellemő meglepetést okozott, olyannyira, hogy azon melegében megválasztották titkárnak. Innen számíthatjuk a szakszervezeti karrierjét.

– A szakszervezet ma már nem egy forradalmi csapat, nincs szükség sztrájkra meg hasonlókra. Éljük a mindennapokat, van kollektív szerződés a béren kívüli juttatásokra. Úgy fogalmaztuk meg magunkat, hogy a mi dolgunk a kollektív szerződést életben tartani – mondja.

Az illetményfa körüli vitás helyzet említése fölgyújtja a szakszervezeti vezetőt, mondván, ha azt elveszik, akkor valami látványosat kell tenni, amire odafigyelnek az illetékesek.

A társaság szakszervezeti múltjáról tudni illik, hogy korábban volt egy „rég” szakszervezetük, amely megszűnt, és alapítottak egy újat. Nos, ekkor „jött képbe”

Menoni Imre személye. Az új szervezetnek tizenkét tagja volt, de hamarosan hatvanan lettek.

Az új szakszervezet a legdemokratikusabb szervezet a világon – mondja büszkén az elnök –, minderről szavazunk.

Személyes hangot megütve jegyzi meg, hogy az ő korában már úgy véli, a kollektív szerződés olyan érték, amit meg kell őrizni, és tovább kell vinni.

Megtartották a nyugdíjas-találkozót, a gyerekeknek a Mikulás-ünnepséget, ezeket a cég is támogatta. Tárnyilagosan jegyzi meg, hogy a társaság vezetése minden kérésükre pozitív választ adott. A hagyományos juttatásaik között szerepel a színház- és mozijegyvásárlás, a tervezetek között a nyári fürdőhelyi kirándulás és a téli sítúra.

Ami a szervezethez való tartozást illeti, „az új belépőkre le kell csapni”, fogalmazza meg a régi igazságot az új szervezet elnöke. (zé)

„Az egyensúlyi állapotot a legrövidebb idő alatt helyre kell állítani”

Macsek Lajos vezérigazgató

ErFa Híradó – Hogy vezetett az útja az erdőszékhelyre?

Macsek Lajos – A keresztapám volt erdőszékhelyi, aki az Ásotthalmi Szakiskolában oktatott. Hatéves koromtól a nyarakat én is ott töltöttem. A hely azóta nagyon megváltozott, volt szerencsém az utóbbi időben oda látogatni, többek között, amikor építettük a déli határon a manőver-utat. Elsősorban a környezete változott, kevés régi emlékpontot találtam meg.

ErFa Hír – A középiskola?

M. L. – Egerbe jártam, a Dobó István Gimnázium és Erdészeti Szakközépiskolába. 1986-ban mi voltunk az utolsó, Egerben végzett évfolyam. A következő években már Mátrafüreden folyt az oktatás.

ErFa Hír – Egerben jó lehetett diákoskodni...

M. L. – – Hogyne, kiváló tanáraink voltak, és Eger diákváros, ahova csodálatos élmények kötnek. Minden héten volt legalább egy gyakorlat, és rengeteg tanulmányutat tettünk.

ErFa Hír – Készült az egyetemre?

M. L. – Jelentkeztem, de elsőre nem vettek föl, így a Ráckevei Erdészethez kerültem egy évre gyakornoknak. Beosztott erdőszékhelyi nagyon sokat tanultam.

ErFa Hír – Következett Sopron. Milyen hatása volt a városnak és az egyetemnek?

M. L. – Egy év sorkatonai szolgálat után mentem Sopronba. Aki ott végzett, annak meghatározó és kitűnő élményeket jelentett. '93-ban végeztem és az Ipoly Erdő Diósjenői Erdészetihez kerültem. '95-ben átmentem a Budapesti Erdőfelügyelőséghez és erdőfelügyelő lettem. Puztavacs és Ráckeve tartozott hozzám. Könnyű dolgom volt, mert ismertem a területet, ráadásul közel volt a lakóhelyemhez.

ErFa Hír – Innen vezetett az útja a Pílii Parkerdőhöz. Mikor?

M. L. – 1999 augusztusában még Dobó István vett fel, aki a Gödöllői Erdészeti vezetésével bízott meg. Közben fél évig voltam kirendelt igazgatója a Budakeszi Vadasparknak. Érdekes feladat volt.

ErFa Hír – Elérkeztünk 2017-hez...

M. L. – Szeptember 17-től vagyok a Vértesi Erdészeti Zrt. vezérigazgatója.

ErFa Hír – Melyek az alapvető különbségek a két társaság között?

M. L. – Mások a méretek, a Píli lényegesen nagyobb, 68 ezer hektár, a Vértes 45 ezer. Más a döntéshozatali rendszer is. Az erdőszékhelyeknek ott lényegesen nagyobb a döntési kompetenciájuk.

ErFa Hír – Ez miből adódik? A szokások, hagyományok?

M. L. – Részben, meg a mindenkori első számú vezető személyiségéből.

ErFa Hír – Talán az is különbözik, hogy a főváros közelsége miatt a közjóléti szempontok ott előbbre sorolódnak...

M. L. – Ebben nem érzek nagy különbséget. Én azt gondolom, hogy itt legalább annyira elől kell legyen a közjólét. Itt is nagy az erdők látogatottsága, de talán mi egy kissé kevesebbet foglalkoztunk eddig ezzel.

ErFa Hír – A „sajtónak való kitettség” is jóval nagyobb...

M. L. – Az természetes, hiszen a Píli reflektorfényben van. Ott lényegesen

nagyobb rutinunk volt a társadalmi egyeztetések terén.

ErFa Hír – Ezt a rutint itt lehet hasznosítani...

M. L. – Igen, e téren nekem egy kicsit más a szemléletem.

ErFa Hír – Ez a más szemlélet a társaságoknál paradigmaváltást jelent.

M. L. – Néhány éves késéssel az ország valamennyi pontján így fog működni, mert ez társadalmi elvárás.

ErFa Hír – Sőt, politikai is... A miniszterelnök mondta, hogy be kell engedni az embereket az erdőbe.

M. L. – Igen, a folyamatos erdőborítás is társadalmi elvárás. Ugyanakkor egészen máshogy reagálnak egy kutya lelövésére mondjuk a budai oldalon, mint Somogyban. Pedig ugyanúgy, a jogszabályok szerint teszi a dolgát a vadász.

ErFa Hír – Milyen súlypontokat határozott meg a tulajdonos a folytatásra nézve?

M. L. – A hagyományos erdőgazdálkodást erősíteni, stabilizálni kell. Az átlagosnál gyengébb termőhelyi adottságú társaságnál az erdőművelésből nagy volt a töke kivonás. Elmaradások keletkeztek, és ezzel megborult a likviditás. Növelte a bajt, hogy Bábólnától átvettünk 400 hektár olyan erdőt, ami sok kívánnivalót hagy maga után – fogalmaz diplomatikusan a szakember. – Csökkentettük az idejű fakitermelési tervünket, hogy ne keletkezzen még több felújítási kötelezettségünk. Arra törekszünk, hogy az egyensúlyi állapotot a lehető legrövidebb idő alatt helyreállítsuk. Valamennyi beruházásunkat visszafogtuk, egyedül a vadkárelhárító kerítések létesítését nem. A gondokat érzékelte a tulajdonos, ezért a közelmúltban tökeemelését kaptunk.

ErFa Hír – A korábbi időszakban a társaság nagy figyelmet fordított a közjóléti, kulturális területre, erdei emlékhelyek feltárására, könyvkiadásra. Ezeket szándékozik folytatni?

M. L. – Természetesen, hiszen ez példaértékű.

ErFa Hír – Milyen tervek vannak e téren?

M. L. – Az egyik legnagyobb, a már futó, határon átnyúló méhésztudományi projektünk. Előkészület alatt áll egy ökoturisztikai komplexum megvalósítása Kőhányáson, a társaság ingatlanán. Ebben a pályázatban az Erdészek a Vértesért Egyesülettel működünk együtt.

ErFa Hír – Sikerül majd étellel megöltetni?

M. L. – Rajta van a Kék Túra útvonalon. Lesz ott skanzen, tanösvény, és nagy a hiány szálláshelyekben is. Minden biztonnyal gazdaságosan lehet majd üzemeltetni. Ez új munkahelyeket teremt, mert a vendéglátáshoz szakemberek kellenek, többek között szakácsok.

ErFa Hír – Várhatóan mikor készül el?

M. L. – Most zajlik a közbeszerzés, remélem, hogy 2020 nyarán megnyílhat.

ErFa Hír – Ha a társaság tevékenységét tekintjük, mire a legbüszkébb a vezérigazgató?

M. L. – Én még semmire – hártja el szerényen a kérdést. – De azt gondolom, hogy a Vérteserdő egy jól működő ékszerdoboz lehet. Nagyon tetszetős a változatossága, az állományszerkezete, és az, hogy itt vannak vizek is. Ennek a társaságnak az előéletét a bányászat határozta meg. Volt olyan év, amikor 200 ezer m³-t termeltek. Ez csökkent 120 ezer m³-re. Emiatt a korosztályszerkezet is eltolódott, nagyon sok a mesterséges felújítás. Jól hangzik az, hogy természetes felújítás mesterséges kiegészítéssel. De ha megnézzük a hektáronként felhasznált csemeteszámot, akkor felmerül a kérdés, hogy ez mi is volt? Így már a gazdaságosság is megkérdőjeleződik.

ErFa Hír – Mi jelenti a legnagyobb gondot?

M. L. – A legnagyobb gondunk most a munkaerőhiány. Nincs ember, aki ezt a fizikai munkát elvégezze. A közeljövőben nincs is remény a változásra.

ErFa Hír – A közmunkások?

M. L. – Az a program nagyon jó volt arra, hogy akik dolgozni akartak, azokat visszavezesse a munkaerőpiacra. Ők egy idő után máshol el tudtak helyezkedni.

ErFa Hír – A közfoglalkoztatottak nem köthetők le az erdőgazdasághoz?

M. L. – A bérgazdálkodásuk nem teszi lehetővé, hogy új embereket vegyünk fel. Ehhez, úgy gondolom, egy ágazati szintű stratégiai döntésre lesz szükség. Nem is fakitermelésben lesznek gondok elsősorban, hanem a természetes felújítások ápolásánál. Arról nem is beszélve, hogy ipari parkokkal vagyunk körülveve.

ErFa Hír – Tehetünk egy előremeteszést a 2018-as várható számadatok tekintetében?

M. L. – Teljesíteni fogjuk a tulajdonosi elvárást, az ötven millió eredményt.

ErFa Hír – A védett és Natura területek milyen arányt képviselnek?

M. L. – Közel 80 százalék az érintett terület. Mi tudunk együtt dolgozni a ter-

mészetvédelemmel. Nyilván vannak érdekellettek is, de a helyi szakemberek megértik egymás problémáit. Az eddigi pályafutásom során megoldhatatlan konfliktusom soha nem volt. Fölösleges kiélezni a konfliktusokat, amik előbb-utóbb presztízsvitává válnak.

ErFa Hír – Miből adódnak a leggyakoribb viták?

M. L. – A fakitermelések időbeli korlátaiból. Emiatt a fakitermelésben dolgozó vállalkozóknak nem tudunk egész évben munkát adni. Ez országos gond, de ez jogalkotási ügy.

ErFa Hír – A közjóléti létesítmények büszkeséget vagy gondot jelentenek inkább?

M. L. – Egyértelműen pozitív dolgok. Egy szálláshely és egy műemlék más-más funkciót tölt be, de mindegyiknek megvan a helye, és működtetni kell. Az erdészekről alkotott kép az utóbbi időben pozitív. Ha például az erdei létesítményeket rendszerben tartjuk, a szemetet elszállítjuk, a szakmát be tudjuk mutatni, akkor jó irányba változnak a vélemények.

ErFa Hír – Ugyanakkor a közönségkapcsolati munkát végzők rátermettek, jó pedagógiai érzékkel rendelkeznek...

M. L. – Minden szervezetben akad olyan, aki erre alkalmas.

ErFa Hír – A Gróf Merán Fülöp Múzeum 21. századi létesítmény, de hogyan lehet odacsábítani a jónépet?

M. L. – Csak szervezett csoportokkal működik. A Budakeszi Vadasparknál is az volt a gond, hogy nem tudtunk egész napos programot nyújtani. Bővíteni kellett a kínálatot, és összekapcsolni más attrakciókkal.

ErFa Hír – Beszéljünk a vadászatról. Vadászember?

M. L. – A Pest Megyei Vadászkamrának az elnöke vagyok – nevet nagyot tájékozatlanságomon.

ErFa Hír – Mekkora hangsúlyt kap a cégnél a vadászat?

M. L. – Cégátlagban tekintve a vadlétszám nagy. Ez látszik a sok kerítésből is. Azt gondolom, hogy a vadászat az erdőgazdálkodásban mellékhaszonvétel, és így is kell kezelni. Ugyanakkor az erdőnek mint életközösségnek nem elhanyagolható, hanem nagyon fontos része. Az sem hagyható figyelmen kívül, hogy a vadászat a gazdasági súlyán túl, annál nagyobb szerepet tölt be.

ErFa Hír – Természetesen nem tekinthetünk el annak társadalmi-politikai

hozadékatól... Melyik vadfajra büszke a társaság?

M. L. – Kissé eretneknek tűnik, de a muflonra. Eltekintve az őshonossági vitától. Az országnak kevés olyan élőhelye van, ahol ennyire jól érzi magát, és ilyen kitűnő minőségű egyedek fejlődnek. A másik kitűnő populáció a kisbéri däm-állomány.

ErFa Hír – Az egykori iparvárosban milyen szerep jut a cégnek a társadalmi szerepvállalás terén? Milyen a kapcsolat az önkormányzattal?

M. L. – Kiváló a kapcsolatunk. Társadalmilag jól beágyazott a társaság, a helyiek büszkék erre. Talán azért is, mert rokon a bányász szak. Teszünk is érte, hogy a presztízsünk megmaradjon.

ErFa Hír – Mivel?

M. L. – Például decemberben ételt adtunk az összes rászorulónak.

ErFa Hír – Mi a helyzet az illetmény-fa dolgában?

M. L. – Eleget teszünk az adóelőírásoknak, és mindenki megkapja.

ErFa Hír – Szakszervezeti választás/változás után milyen a kapcsolat az új vezetéssel?

M. L. – A jogi státusa változott, de a tagság nem. A magam részéről örülök, hogy a céghez kötődő önálló szervezet alakult. Módosítottuk a kollektív szerződést néhány pontban. A jelek arra utalnak, hogy kritikus, együttműködő és segítő szemlélettel dolgoznak. Amennyiben alulról jövő kezdeményezésként működnek, akkor nincs gond.

ErFa Hír – Milyen kapcsolata van a társaságnak a tudományos világgal, az egyetemmel?

M. L. – Szerződés kötés előtt állunk az Erdőmérnöki Karral, a Faipari Karral már él a szerződésünk. Elsősorban a fa-energetika terén működünk majd együtt: az aprítéktermelésben milyen rendszereket lehet alkalmazni, ezek költségelem-

zése, valamint az apríték minőségének meghatározása. Integrátorok vagyunk, egy évben mintegy 120 ezer tonnát forgalmazunk. Ennek ellenére azt gondolom, hogy az alaptevékenységből kell megélnünk, ahhoz kell a szervezetet méretezni. A melléktevékenységek, mint például a déli határvédelem kiépítése, a síkosságmentesítés vagy a kereskedelem a pluszjövédelmet kell, hogy jelentsék.

ErFa Hír – Hol tart a szakmát meglehetősen fölzaklató két vizsgálat, az ÁSZ és a KEHI?

M. L. – Az ÁSZ-vizsgálat lezárult. Ez ügyben a tulajdonos intézkedett a hiányszágok megszüntetése érdekében. A KEHI három erdőrezsletnél állapított meg túlvágást. Ebből két ügy bírósági szakaszban van.

ErFa Hír – A cégének a küldetését miben határozná meg?

M. L. – A jelmondatunk: Örök értékünk az erdő.

Zétényi Z.

Tajgán át a bányászvárosba

Dr. Széles Attila igazgatási és kereskedelmi főmérnök

ErFa Híradó – Hogy jutott el az erdőbe?

Széles Attila – Talán ahhoz köthető, hogy általános iskolásként minden érdekelt, a matematika, a fizika, a biológia. Versenyeken vettem részt, és hetedikes korom körül el kellett döntenem, hogy milyen irányt vesz az életem. A biológia érdekelt a legjobban, és azt kellett eldöntennem, hogy biológus legyek vagy erdész.

ErFa Hír – Hol született?

Sz. A. – Oroszlányban születtem, és akármi történt is, lokálpatriótaként nem hagytam el a szűkebb hazámat. Erdészek nincsenek a családban, de édesapám geológus mérnök, édesanyám geodéta.

ErFa Hír – A gyökerek selmeciek...

Sz. A. – Igen, Sopronban ismerkedtek meg, és ott végezték el az egyetemet. (*Édesapja 2018-ban vette át a gyémánt-diplomáját Sopronban – a szerk.*) Tehát jelentkeztem az erdészethoznál nyári munkára. Volt ott egy nagyon ügyes öreg favágó, aki briliáns módon, zsonglőrként bánt a fejszével. A gallyazás mestere volt. Én is igyekeztem ellesni a technikáját. De vonzott a vad is. Biológiából versenyt nyertem, és egyre inkább ebbe az irányba akartam továbbhaladni, úgyhogy – bár a szüleim inkább gimnáziumban szerettek volna látni – a Roth Gyula Erdészeti

Szakközépiskolába jelentkeztem. Nagyon örültem, hogy egy ilyen patinás iskolába bekerülhettem.

ErFa Hír – Egyenes volt az útja az egyetemre...

Sz. A. – Az lehetett volna, de jött a technikumba egy felhívás, jelentkezőket toboroztak a Szovjetunióba, az akkori Leningrádba. Nyitott voltam, vonzott a város, a nyelv. (*Az oroszok kívül megtanult németül, spanyolul – a szerk.*) Az Erdészeti Műszaki Akadémiára kerültem, 1982-ben. Hat kar volt az egyetemen: erdőművelési, közgazdasági, erdőkémiai, erdőhasználati, laplemezgyártó és a klasszikus erdőmérnöki, ahol én végeztem. Itt mi a vízi és szá-

razföldi szállítást, a magas- és mélyépítést, az erdőrendezést is alaposan megtanultuk. Arra készített föl, ha valakit helikopterről letesznek Szibéria közepén, akkor ott mindent meg tudjon oldani.

ErFa Hír – Volt-e ott „praxi”?

Sz. A. – Nem volt egyszerű, mert a külföldi az állomáshelyét nem hagyhatta el. Annyit nem jártunk ki az erdőre, mint Sopronban, de nyári és téli gyakorlatok egyaránt voltak. Egy ízben mínusz ötven fokban mentünk ki az erdőbe piknikezni. Leástuk magunkat a másfél méteres hó aljára, tüzet raktunk, és trikóban ülve sütöttük a szalonnát.

Egészen Irkutszkig eljutottam. Megnéztük a fakitermelést, volt egy alsó rakodó, hosszúfás technológiával működő fűrészüzem. Körben sugarasan termelték az erdőt tarvágással. 200–300 kilométerről szállították a fát a tarvágásokból Krasz-szerelvényeken.

ErFa Hír – Mi történt a végzés után?

Sz. A. – Amikor '87-ben hazajöttem fölvenni a munkát, Ferencz László igazgató azt mondta, nem sok jót ígér, leépítések vannak. Így aztán úgy döntöttem, hogy visszamegyek aspirantúrára. Egy 12 tagú egyetemi tanács előtt védtem meg a kandidátusi disszertációm.

ErFa Hír – Mi volt a témája?

Sz. A. – A fakitermelési technológia optimalizációja hegyvidéki viszonyok kö-

zött. Az egri erdőgazdaságnál folytattam a kísérleteket. A munkamódszerek, a technológia, a térbeli rend, úthálózat, rakodók kialakítása. A számításokat Commodor 64-es számítógépen futtattam.

ErFa Hír – Az orosz szakemberek nem csodálkoztak ezen az aprólékosságon?

Sz. A. – Nem nagyon értették, hogy miért cizellálom ennyire, de elmagyaráztam, hogy nálunk az erdőrésztlet a legkisebb egység, és nem ezer hektárban gondolkozunk.

ErFa Hír – A német hagyományokra épülő hazai erdészlet és az orosz erdészlet között volt-e azonosság, vagy a különbségek voltak a jelentősebbek?

Sz. A. – Ott ezer km-eken át nem látni embert, és a tarvágás volt az uralkodó. Szálalás és hasonló módszerek nem jöhetnek számításba. Az akkori Észtországban már voltak más megoldások is. De a törés rendszerrel az oroszoktól vettük át, és Morozov hatása is föllelhető a hazai erdőgazdálkodásban.

ErFa Hír – Merre tartott, amikor végleg hazatért?

Sz. A. – '91-ben védtem meg a disszertációm, s újra jelentkeztem itt a cégnél, de megint azt mondták, hogy nincs hely, mert akkor is nagy leépítések voltak. Májer Ilona volt az igazgató. Mint állami ösztöndíjast azonban föl kellett venniük. Így aztán kandidátusként elkezdtem az Oroszlányi Erdészethél hosztolni, és gyakornoki munkát végeztem, ahol az ottani erdészeket már korábbról ismertem.

ErFa Hír – Meddig tartott az oroszlanyi „praxi”?

Sz. A. – Fél év után kerültem át ide Tatabányára fahasználati műszaki vezetőnek.

ErFa Hír – Elindult a ranglétrán fölfelé...

Sz. A. – '95-ben kineveztek fahasználati és értékesítési ágazatvezetőnek. 2001-ben fölkértek, hogy vegyem át a cég vezetését vezérigazgatóként.

ErFa Hír – Hogy ment a cégnek akkoriban?

Sz. A. – A Vértesi Erdő adottságai nem a legszerencsésebbek, zömmel száraz, félszáraz termőhelytípusok, nehezen újuló cser állományok jellemzik, sok kerítést kellett építenünk. Mindig arra törekedtem, hogy a legjobb áron, a legkisebb költséggel vigyük a gazdálkodást. A 90-es években kezdtük el a kerítések építését a cégnél, s amikor 2010-ben elköszöntem a cégtől, akkor 200 km volt a hosszuk. Nagyon nem tetszett. Ma már 400 km-es. Egyesek szerint ez sem olyan sok, de a

szakmai öntudat azt diktálja, hogy kerítés nélkül igyekezzünk a természeti folyamatokat modellezni.

ErFa Hír – Az energia iránti igény már jelentkezett?

Sz. A. – Akkor még nem, az 2005-re tehető. Az Oroszlányi Erőmű is átalakította a kazánját, és biomassza fogadására is alkalmassá vált. 2014-ig szállítottunk oda.

ErFa Hír – A cser ma nagyon jól eladható...

Sz. A. – Akkoriban nem volt ilyen nagy keletje a tűzifának. Többnyire a Fantoninak és a Falcónak laplemezgyártáshoz szállítottunk, mert a PannonPower nem volt kifizető. Igyekeztünk az épületeinket bérbe adni, faszént termeltünk, 7000 tonnát exportáltunk Ausztriába. Ez mintegy 12 ezer tonna fa szénítését jelenti.

ErFa Hír – Ennek volt itt hagyománya?

Sz. A. – 50–60 éve foglalkozott a Vértesi a fa szénítésével. Éppen idén fejeztük be, mert a faszén ára nem követte a fa árának emelkedését. Nyilván fogja majd követni, és újra folytathatjuk... Mivel az adottságaink nem a legjobb, a hozzáadott értéket kell növelnünk. Foglalkoztunk pizzafa és aprított fa gyártásával, és olyan befektetéseket valósítottunk meg, amelyek a fa továbbfeldolgozását teszi lehetővé. Nagyon takarékosan éltünk, a közjólétre csak minimálisat költöttünk. Csökkentettük a termelést és a vadlétszámot drasztikusan visszaszorítottuk, a vadaskerteket bérbe adtuk.

Nem akartam az erdőt „letarolni”, csak ott termeltünk, ahol az újulat megengedte. Ám a cser, ha terem is két évente, a makk ötven százaléka léha. A fakitermelési lehetőségeinknek csak 60–65 százalékát használtuk ki. 90–110 ezer köbméter nettó fakitermeléssel gazdálkodtunk. Csökkentettük a létszámot is mintegy ötven fővel, ügyelve, hogy ne okozzunk fájdalmat.

Amikor 2005-ben elindult az erőmű, azonnal felkínáltuk a tapasztalatainkat, koordinációs képességünket és a fánkat. Mintegy 150 ezer tonna hengeres fát szállítottunk.

ErFa Hír – Erre szokták mondani a természetvédők, hogy elégetik az erdőt...

Sz. A. – Arra odafigyeltünk, hogy az a törzsrész, ami az első és második szakaszú rönköt adja, az a fűrésziparhoz kerüljön.

ErFa Hír – Milyen fafajok aprítékát veszik?

Sz. A. – A keménylombúakat szeretik, a szerződés is ezt írja elő, de lehet benne fenyő is, bár a tűlevélre érzékeny a kazán. De a túlméretre és a porra is. Van együtt-

működésünk az Egererdő Zrt.-vel, az előkészített faanyagot aprítják és szállítják.

ErFa Hír – Érezte-e a kollégák körében a megkülönböztetést „a messziről jött, a külföldön végzett” volta miatt?

Sz. A. – E téren nekem szerencsém volt, mert technikumot végeztem, tehát vannak hazai szakmai gyökereim, ismerettségem. Némi hendikepem akkor jelentkezett, amikor vezérigazgatóvá neveztek ki, de nem éreztem a hátrányát. A gyökereim is ide kötnek, hisz’ a soproni professzorok, Moór Artúr, Gencsi László, Gunda Mihály felvételiztettek.

ErFa Hír – Bekövetkezett a portfólió felforgatása 2010-ben...

Sz. A. – Igen. Nagyon megdöbbenett, hogy olyan megállapodást kellett aláírunk, hogy a portfólión belül nem vállalhatunk munkát. Szerencsére a felügyelősnél befogadtak, és a HM-területeket megkaptam. Én lettem az EU-ellenőr. A közjóléti beruházásokat, a telepítéseket ellenőriztem.

ErFa Hír – De eljött a „megbocsátás” ideje is...

Sz. A. – 2017-ben kaptam a felkérést, hogy legyek itt a kontrollőr. Néhány hónap múlva pedig kineveztek igazgatási és kereskedelmi főmérnöknek.

ErFa Hír – A jelenlegi munkakörét tekintve mire a legbüszkébb?

Sz. A. – Talán arra, hogy minden nehézség ellenére a fakereskedelmi üzletágat fenn tudtuk tartani. A minősített, osztályozott faapríték ütemezett beszállítása, az ellátás biztonságának garantálása nagyon jó teljesítménynek tekinthető. Mindemellett nem lehet megpihenni, mert még van teendő, még nagyobb biztonságot kell elérni, hisz’ a tatabányai lakosság hőellátásáról van szó.

ErFa Hír – Szándékában áll-e a cégnek a fakitermelési lehetőségek kihasználásának a növelése?

Sz. A. – Ugyebár akkor jó az erdőgazdálkodás, ha az éves folyónövedék mértékéig folytatjuk a fakitermelést. De a valóság ennél bonyolultabb. Az erdőtervi lehetőséget le kell bontani: van olyan erdő, amely a rendeltetésének megfelelően pl. védelmi célú. A másik tényező az újulat megléte vagy hiánya. Ha normalizálódik a helyzetünk, akkor közelíthetünk az erdőtervi lehetőségekhez.

ErFa Hír – Évtizedes távlatban hogy szeretné látni a céget?

Sz. A. – Amikor már nem kell napi gyakorisággal felülvizsgálni a költségeket, kiadásokat, mert megerősödött a cég.

Zétényi

Egy erdészdinasztia a Vértesben

Právetz Antal erdészeti igazgató és felmenői

A török 150 éves uralma alatt a vértesi kis falvak teljesen elnéptelenedtek. Míg a nagyobb falvak szép lassan magyar lakossággal éledtek újjá, addig az akkori legnagyobb birtokos Esterházyak először szlovákokat hívtak be, majd mikor azok észak felé elvándoroltak, a helyükre svábokat telepítettek. A svábok egy része is – a nehéz körülmények, a gyenge termőföld miatt – a Bácskába és a Bánátba ment tovább. Helyükre bajorok kerültek.

A Právetz famíliáról 1773-ból van az első írásos dokumentum. Právetz Jakab, Gánt falu tanítója volt. Az első erdész a családban id. Právetz Antal, aki 1873-ban született a Gánthoz tartozó Kápolnapusztán, és szintén tanítónak készült, de egy súlyos betegség miatt az erdőt birtokló móri Lamberg családnál lett erdőőr, 1896-ban. Később, házasságkötése után, a Lambergekkel rokoni kapcsolatban lévő Merán családhoz került, szintén erdőőrnek, mintegy 50 évig, az erdők államosításáig. Legjobb barátjával, Müller József vadőrrel évtizedeken át együtt járták az erdőt, és gondoskodtak a vadállományról. Szomorúan tapasztalta meg, hogy a Rákosi-rendszer az erdészeket – mint az urak kiszolgálóját – eleve ellenségnek tekintette, és barátját koholt vádak alapján életfogytiglanra ítélték. Abból 14 évet le is töltött. Büne annyi volt, hogy a háború alatt Ausztráliába került lányával levelezett.

Právetz Antalnak három lánya és egy fia született. A fiú, édesapja után, szintén az Antal nevet kapta. Antal (a jelenkori Csákvári Erdészeti igazgató édesapja) a polgári iskola elvégzése után több évig fizetés nélküli gyakornok volt. Abban

az időben még ilyen is létezett. Hozzá köthető a ma már elfeledett kaolinbányászat. (A kaolin a porcelángyártás alapanyaga. Ezt külszíni és mélyművelésben is bányászták. Ma már a porcelángyártás szinte összes alapanyagát külföldről szerzik be.) Az esztergomi Erdőörképző egyéves és kétéves alerdész iskoláit kitűnő eredménnyel végezte el. A végzett erdészt azonban a Merán uradalom nem fogadta vissza. A teljesen eladósodott birtokos lábán eladott legjobb erdei új tulajdonosánál – mintegy 200 hektárnak – a teljes fakitermelését

irányította. Kb. 10 km-es kisvasutat építettek, amivel az anyag lekerült a gánti bauxitbánya iparvasútjára, majd onnan a bodajki vasútállomásra. Ott két gőzgatter fel is fűrészelte a faanyagot, és szállították tovább, most már vasúton a rendeltetési helyre.

Életének következő állomása Békéscsaba volt, ahol pályázat útján lett erdőfelügyelő, majd Kárpátalja visszacsatolását követően Nagyszőlősré (Vinogradov) került. A háború odaérkezésekor mindent otthagya menekült vissza Csákerénybe, a szüleihez.

A viszontagságos háborús idők mély nyomot hagytak benne. Egyedüli hiteles tanúja volt a Házivágási vadászházba befészkelődött 12 orosz partizán rajtaütésének. A tábori csendőrök felvezető erdészként vitték magukkal, segítségül. Ennek lett a későbbi következménye, hogy az őket felfedező és ezt a hatósággal közlő Zimmermann Mihály erdészt, fiát és Kápolnapusztá összes férfitagját az oroszok agyonlőtték. Erről a történetről a rendszerváltásig nem szabadott, és nem is mertek az emberek beszélni.

A háborús évek után a megalakult erdőgondnokság, majd erdészet erdőművelője, erdészetvezetője lett. Egy év volt csupán a kivétel, amikor „klerikális befolyás alatt álló” káderlappal a 20 km-re lévő császári területre járatták, gyalog a Vértesen keresztül.

1946-ban született egyetlen fia, Antal, akinek gyermekkori neveltetése is meghatározta pályáját, így el sem tudta képzelni, hogy más legyen, mint erdész. A soproni Erdészeti Technikum elvégzése után a

Kalocsai Páncélos Ezrednél szolgált egy évet, majd erdőmérnöki diplomát szerzett, 1971-ben. Azóta töretlenül a Vértesben, a Csákvári Erdészetenél dolgozik, 1974 óta a Csákvári Erdészet vezetőjeként. Ezalatt nagyon sokféle tevékenységgel foglalkozott. Rövid ideig mézszkőbányát üzemeltetett, meszet égetett. Több évtizedig faszén égetésével is foglalkozott. Több száz hektárt tett ki a felhagyott, gyenge mezőgazdasági földek beerdősítése. Kezdetektől fogva a vadászat szerelmese, irányító szerepe van egy jó adottságú vadásztársaság üzemeltetésében, 1990-től pedig erdészeti kezelésű üzemi vadászterület működtetésében.

2010 óta jelentős a közjóléti tevékenysége is. Már 1980-ban, az akkori hatalmon lévők rosszallása ellenére felújította a kőhányási Szent Teréz-kápolnát. A kápolna teljes felújítására 2013 során került sor, részben lakossági közadakozásból, részben a PRO VÉRTES Természetvédelmi Közalapítvány hozzájárulásával és a Vértesi Erdő Zrt. jelentős támogatásával. Még ebben az évben megkapta a Magyar Köztársasági Érdemérem Lovagkereszt kormánykitüntetését az erdész utánpótlás területén végzett kiemelkedő munkájáért. Právetz Antal nevéhez fűződik a vérteszkozmai történelmi emlékmű, a kettős kereszt felállítása, amely a Vértesben folyt II. világháborús harcokban elesett magyar hősöknek állít emléket. Az emlékműnél minden évben rengeteg intézmény, szervezet, magánember helyez el koszorút. Közjóléti tevékenységének legkiemelkedőbb eredménye a csákerényi Gróf Merán Fülöp Vadászati és Erdészeti Múzeum létesítése és üzemeltetése. A múzeum megalapításában döntő szerepe volt, hiszen – az épületegyüttes tekintetében – egykori gyermekkori otthona kapott új köntöst általa. Ott állt nagyapja egykori erdészháza, mely a háború áldozata lett. Még ma is áll és terem az 1900 körül ültetett, az egykori udvaron állt körtefa. A nagy látogatottságot magának mondható múzeum által bemutatathatóvá válhatott a Vértes erdészettörténeti és vadászattörténeti múltja.

Právetz Antalnak három gyermeke van. Erzsébet, Antal és András. Közülük András, a legfiatalabb gyermeke választotta az erdész pályát, és ugyancsak a Vértesben szolgál, vele együtt. Így elmondható, hogy a Právetzek 143 évet szolgáltak a Vértesben erdészként.

S. I. E.

A méhek pásztora

Varjú József műszaki vezető

2005 szeptembere óta dolgozik a Vértesi Erdő Zrt.-nél, ahol a melléktermékekkel foglalkozik, de belekóstolt a fűrészsüzemi műszaki vezetőségbe is.

2018 elejétől már csak a 2015-ben indult méhészeti pályázatot gondozza. Azóta beletanult a méhészetbe, elvégzett egy méhésztananyagot, „és már tudom, hogy melyik része csíp” – fogalmaz derűsen.

Az erdőgazdaságnak Csákváron és Pusztavámon jelenleg is működik méhészete. Ez utóbbi állományt egyik munkatársával ő gondozza. Repcére és akácra Kisbér környékére mentek, vegyes virágra és napraforgóra Pusztavámon települtek, ahol patakpart és egy aranyvessző legelő is található. Ahogy mondja, nem szipolyozzuk ki a méheket, az utolsó mézet nem veszik el, azzal telettetnek át. Nem is volt pusztulásuk. Átvészelték a korai nagy melegeket és az azt követő lehűlést. A szaporulatuk is – 12 kölyökcsalád – megúszta az évekzedést.

ErFa Híradó: – Milyen volt a pályázat?

V. J. – Ez egy határon átnyúló, ún. Interreg pályázat volt, melyet 85 százalékból az EU finanszírozott. A teljes költségvetés hazai része 600 ezer euró. Ehhez, a nevéből adódóan, kell egy határon túli partner: esetünkben a szlovákiai Kistapolcsány erdőgazdasága (Lesi SR). Nekik 500 ezer euró jut a projektből. Az ő méhészetük 200 családja egy helyen székel. Kistapolcsányban van egy kastély szép parkkal, ahol létesül egy skanzen is. A mi méhészetünknek is a bemutatás – ismeretterjesztés – az elsődleges célja.

A projekt elsősorban a határon átnyúló hatásnak és a méhészet népszerűsítésének az erősítését célozza. Beleértve a méhészeti hagyományok kölcsönös megismerését is. A fő cél nem a méztermelés, hanem az elért személyek – köztük a nők – és a megszólított szervezetek száma.

ErFa Hír – Időben milyen „mérőföldköveket” jelölt ki a pályázat?

V. J. – A 2019-ben végződő pályázat három nagy szakaszra osztható: közbeszerzésre, építésre, illetve egy vegyes tevékenységeket tartalmazó csomagra. Ez utóbbiba többek között szakmai kirándulások tartoznak, amelyeknek mind szlovákiai, mind magyar résztvevői lesznek. Ezeket túlmenően rendezünk konferenciát és terepi programot is. 2019-ben pedig két méhészeti napot tartunk. Lezajlott a

méhekkel kapcsolatos közbeszerzés, ami a hazai gyakorlatban eddig példa nélkül állt. Meg kellett fogalmazni többek között a méhekre vonatkozó jóállási feltételeket a pályázóknak. A terület annyira újnak számít, hogy még a méheket jelölő kód sem volt adott.

ErFa Hír – Mi zajlott le eddig?

V. J. – Kiválasztottuk a méheket, a traktorokat és a mézüzemi berendezéseket szállító vállalkozókat.

ErFa Hír: – Hol üzemel majd a méhészet?

V. J. – Két településen, egyrészt Vértestolánán, az erdészeti telephelyen. Ott több épületet fogunk följújtani a projekthez. Lesz ott méz- és viaszfeldolgozó üzem és egy tanterem is. A másik helyszín Szomód, ahova a méheket telepítjük. A környéken méhlegelő művelést is folytatunk mintegy 18 hektáron, mert a méheink zöme konténeres kaptárakban lesz. Kora tavasszal facéliavetés lesz, amit napraforgó követ majd. A projekt zárt méhészeti folyamatának vége az üvegezett, címkézett méz.

ErFa Hír – Hol értékesítik ezt a mindent bizonnyal biomézét?

V. J. – Egy részét a delikatesz boltunkban, de nyilván máshova is jut majd belőle. Ennek ellenére a pályázat elsődleges célja a tájékoztatás-oktatás, ezért, ha egy csoport mondjuk az akácvirágzás kellős közepén érkezik, akkor is fogadnunk kell.

ErFa Hír – A mai járványos időkben a méhészet állategészségügyi védelmére miként készülnek?

V. J. – A méhésztünk mellett hivatásos állategészségügyi szakember – a hatósági állatorvos munkatársa – rendszeresen ellenőrzi az állományt.

ErFa Hír – Mi történik a pályázat idején túl?

V. J. – Ezt követően egy ötéves fenntartási periódus következik, amikor a rendszernek már önellátónak kell lennie. A pályázat négy új munkahelyet teremt, egy méhészt már alkalmazunk.

ErFa Hír – A projekt elsődleges célja az oktatás-tájékoztatás, vagyis a PR. Ezzel kapcsolatosan milyen tervek vannak?

V. J. – Elsősorban az ifjúság felé szeretnénk nyitni. Általános és középiskolákat célunk meg. A fejekben a méh, mint csípős rovar él, és az aranyszínű finom édesség, a méz külön létezik. Azt szeretnénk, hogy ez a két dolog szorosan összekapcsolódjék. Ennek érdekében erősíteni a kapcsolatot az Országos Méhészeti Egyesülettel és a helyi Turul Méhészeti Csoporttal is. (zé)

Varjú József szakmai kötődése az erdőőr dédapától ered, bár személyesen nem ismerhette. Már gyermekkorában „kitalálta”, hogy ő is erdész lesz. A közeli Környén nőtt föl, onnan vezetett az útja a soproni Roth Gyula Szakközépiskolába. Ezután a soproni egyetemen a vadgazdamérnöki szakot választotta. Jánoska Ferenc professzor keze alatt, intézeti mérnökként indult a pályája. Zárt téri apróvad- és nagyvadkutatással foglalkozott. Munkája során belejött a pályázatírás gyakorlatába, és számos erdőgazdálkodónál megfordult az országban.

Malomerdő Panzió és kapitánya

Panzió, szállás és étterem, de van itt más is: Hét kilométeres tanösvény, 18 kilométeres lovaglópálya, kerékpárkölcsonzó, állatsimogató, játszótér, sportpályák, szauna. No meg a Vértes, a varázslatos környezet. És aki mindennek a mindenese, a vendéglátásban sokfelé és sokfélét tapasztalt: Pis Pál, a vezető, immár 18 éve.

– Ez nem egy vadászház. Bár az is. Több is, más is. Nyitott és kapcsolódik más lehetőségekhez. Az alap egy régi,

úri vadászkastély, amelyet a sörkirály, Hágelmacher Oszkár alakított ki, még 1939-ben. Eredetileg mint malmot szerelte meg, a 10 hektáros területtel. Innen az elnevezés. A Vérteserdő pedig ezelőtt 10–12 évvel kezdett itt fejlődni, s egyben adott új arculatot a helynek. Harmincegynéhány embernek tudunk korszerű szállást biztosítani, s ennél többnek szolgálunk rendezvények helyszínéül.

– Ezek szerint már nem csak vadászok jönnek ide?

– A hely szelleme hat. Jönnek ök is, de már nem ök a többség, illetve a forgalmat a hétközi céges és a hétvégi családi rendezvények adják.

– Őket legalább vadételekkel kínálják?

– Mivel a tulajdonosunk tőlünk függetlenül is foglalkozik vadhús-értékesítéssel, hogy úgy mondjam, házon belül oldjuk ezt meg. De szerencsére igény is van rá. No meg híre is van ennek.

Szlovák és magyar erdészetek méhészeti együttműködése

Kistapolcsány, 2018. január 18. – A szlovák állami erdőgazdaság Kistapolcsányi Erdészete és a Vértesi Erdő Zrt. 340 millió forintos uniós támogatásból közös programot valósít meg a két erdészet méhészeti hagyományainak megújítására – jelentették be csütörtökön a felvidéki Kistapolcsány kastélyában.

Mindkét erdészet területén méhészetet telepítenek, az innen származó termékek feldolgozását bemutató üzemet és méhlegelőket létesítenek, valamint szakmai tanulmányutakat és a nagyközönségnek szóló bemutatókat szerveznek – ismertették a projektnyitó sajtótájékoztatón.

A két évig tartó projekt az Interreg Szlovákia-Magyarország Együttműködési Program keretében valósul meg. Az együttműködés vezető partnere a Vértesi Erdő Zrt., és az erdőgazdaság területén használják fel a költségvetés 54 százalékát. Marian Stanik, a Szlovák Állami Erdészet vezérigazgatója elmondta, a Kistapolcsányi Erdészetben 1991-ig folyó méhészkedés, amely a mostani kezdeményezéssel újraindulhat.

Az itteni erdőgazdaság a szokásos tevékenységeken túl vadhúsfeldolgozással, dísznövény termesztésével és borászattal is foglalkozik, valamint vadasparkjában úttörő szere-

pet vállal az európai bölény génállományának megőrzésében.

A Vértesi Erdő Zrt. a Vértes és a Gerecse, valamint a Császári-dombság és a Bakonyalja tájegységeken, 46 000 hektáron főként állami erdőterületet kezel. A változatos flóra kedvező méhlegeltetési lehetőségeket nyújt, ezért az erdőgazdaság 2013-ban Csákváron alapította meg méhészetét – ismertette Macsek Lajos, a Vértesi Erdő Zrt. vezérigazgatója.

A projektnyitó sajtótájékoztatón a résztvevőket köszöntötte Ugron Ákos Gábor, az állami földekért felelős helyettes államtitkár, Jaroslav Regec, a Szlovák Köztársaság Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Hivatalának vezetője és Milan Belica, a Nyitrai Önkormányzati Régió elnöke.

Pintér Zoltán projektmenedzser tájékoztatása szerint Vértestolnán méhészeti oktatótermet, valamint méz- és viaszfeldolgozást bemutató üzemet létesítenek, valamint Szomódon 200 családosterepi méhest telepítenek.

A projekt szlovák részét koordináló Frantisek Kral elmondta, Kistapolcsányban a méhészeti termékek mintafeldolgozására alkalmas üzemet hoznak létre, valamint méhészeti skanzenet és méhészeti tantermet, valamint méhlegelőket telepítenek és tartanak fent.

(MTI/ForestPress)

Az Erdő, 1955. 4. – *A vértesi erdőgazdaság fejlesztésének helyzetéről*

Az erdőgazdaságok gépesítése ügyében megjelent 81955. OEF. rendelet az erdőgazdaságot bizonyos mértékig készenléten érte, mert a fejlesztési terv összeállításakor nagyobb arányú gépesítéssel nem számoltunk. Ennek ellenére a következő gazdasági évre eső termelési mozgató és szállítási feladatainknak, több mint 50 százalékát saját gépeink segítségével fogjuk megoldani. Ennek megfelelően gépállományunk felfuttatása erős ütemben folyik.

Tizenhat benzinmotoros, huszonhét villanyláncfűrész, két Sztalinyec 80-as, négy DT 413-as, három DT ötvennégyes láncfalpas, egy G 35-ös félláncfalpas, öt G 35 kerek traktor, tizenkét G 35-ös Standard vontató és egy TI III/3 háromdobos csörlő és még számos kisebb erő- és

Róluk írták

munkagépből álló gépparkkal fogunk az őszi felkészülés befejeztével rendelkezni. A gépkezelő személyzetet 100 főre emeljük, közülük több mint 70-nek kiképzését már megkezdtük.

Az Erdő, 1988. 37. – Erdőgazdaságunk 1056 fős dolgozói létszámának mintegy 26%-a nő. A 278 nődolgozóból 196 fő fizikai állományú, 82 nő pedig szellemi munkát végez. Tizenhárman társadalmi megbízatással a MEDOSZ központi vezetőségének, a MEDOSZ megyebizottságának, az Országos Erdészeti Egyesület elnökségének és a Hazafias Népfront városi bizottságának tagjai. Egy munkatársunk Vöröskereszt-szervezőtitkár, egy központi nődolgozónk pedig társadalmi, kereskedelmi ellenőr. Az erdőgazdaságunkon belül tizenötven, meggyőződésből – közösségi bizalom nyomán – a párt- és a

KISZ-vezetőségnek, a vállalati tanácsnak, a vállalati szakszervezeti bizottságnak a tagjai. Huszonötven lelkiismeretesen látják el a szakszervezeti főbizalmi-helyettesi és bizalmi megbízatásait.

2012. szeptember 3. – *A Vértesi Erdő Zrt. Keresztény kultúrtörténeti emlékeink a vértesben* címmel fotópályázatot hirdetett. A beküldött fotókból az oroszlanlyi Munkás Szent József katolikus templomban nyílt kiállítás. tata.hu

2013. május 9. (ForestPress) – A Vértesi Erdő Zrt. a 2012. évtől kezdődően műemlék-rekonstrukciós programot indított, amelynek értelmében vállalták, hogy működési területükön minden évben egy-egy elhanyagolt állapotban lévő műemlék vagy történelmi emlékhely felújítása érdekében jótékonyági rendezvényt szerveznek, valamint kiterjedt kapcsolataik segítségével összegyűjtik azt az összeget, amely fedezi terveik megvalósítását, a ki-

választott épület megújulását. Programjuk jelmondata: „Vértesi Erdő Zrt. a Vértes műemlékeiért!” A programsorozat fővédnöke: dr. Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes.

2013. július 13. ForestPress – A Vértesi Erdő Zrt. által rendezett vándorgyűlés 41 év után követte az 1972-ben, szintén Tatán megtartott összejevetelt. Semjén Zsolt: Erre a másfél napra (remélem) elfelejtődnek a korábbi sérelmek, vagy legalábbis nem rontják ilyesmivel a hangulatot. Emlékezzünk csak a szépre! Ilyen hangulatot sugalltak az elesett pillanatok a megnyitóra gyülekező erdészruhás sokaságban. Széles mosolyok, szélesre tárt karok. Ünneplőbe öltöztetett lelkek...

2015. március 20. (MTI/ForestPress) – Átadta a pusztavámi erdészet közelében a Vértesi Erdő Zrt. a Vajda János Erdészeti Erdei Iskolát. A fűrészüzem volt központi épületét alakították át 80 millió forintot meghaladó költséggel. Az épületben egyszerre 30 látogatót szállásolhatnak el. A 400 négyzetméteres létesítmény étkezés biztosításával egész évben alkalmas csoportok fogadására. Az erdészeti erdei iskolák hálózata 19 éve működik, évente ötvétezer tanulót fogadnak, lehetőséget kínálva a hazai erdei állatvilág, életközösség, az egész ökoszisztéma működésének megismerésére.

2015. május 12. (MTI/ForestPress) – Százezer tonnát meghaladó mennyiségű faapríték évenkénti szállításáról írt alá 2032-ig érvényes szerződést a Vértesi Erdő Zrt. és a megyeszékhely távfűtését biztosító Tatabánya Erőmű Kft. Az állami erdőkben keletkező, másra nem alkalmas faanyag hasznosítására a regionális fűtőművek jó lehetőséget biztosítanak. Magyarországon egyedülálló a tatabányai kezdeményezés, ahol 23 ezer háztartás fűtésére és melegvizének előállítására használnak megújuló energiát – mondta a szerződés aláírása előtt Bitay Márton, a Földművelésügyi Minisztérium állami földekért felelős államtitkára.

Schmidt Csaba (Fidesz–KDNP) polgármester kiemelte: a fűtőerőmű biomasszára való átalításával megőrizhető a rezsicsökkentés, alacsonyan tartható a távhő ára.

2015. május 16. Magyar Kurír – A Vértesi Erdő Zrt. megkezdte az Oroszlány közelében lévő majki kamalduli remetesség szomszédságában található Celli Szűz Mária-kápolna felújítását. A rekonstrukció forrásait az erdőgazdaság saját költségvetéséből fedezi, az összeg tíz százaléka adományokból származik.

A kápolnát június 20-án Spányi Antal székesfehérvári megyéspüspök áldja meg,

azon egyházi rendezvényekben, melyek egykoron szerepet vállaltak a Vértes oktatási, kulturális és vallási életében.

2015. október 9. (MTI) – Az állami erdőgazdaságok termékeit kínáló boltot avatott Tatabányán a Vértesi Erdő Zrt., majd átadták a társaság által felújított kilátót Vértessomlón. Miskolc és Székesfehérvár után Tatabányán nyílt az ország harmadik erdei delikatesz boltja – mondta az üzlet átadásán Bitay Márton Örs, a Földművelésügyi Minisztérium állami földekért felelős államtitkára. Hozzátette, az állami erdőgazdaságoknál 2010 óta folyamatosan egyre nagyobb hangsúlyt kap a közjóléti feladatok ellátása. A politikus a Vértesi Erdő Zrt. tevékenységéről szólva az MTI-nek elmondta, a társaság példaszerű integrációt valósított meg a faapríték előállításában és szállításában, ennek is köszönhető, hogy Tatabánya távhőellátásának jelentős részét megújuló energiaforrásokból biztosítják.

A Vértesi Erdő Zrt. a Gerecse, a Császári-domság és a Bakonyalja tájegységeken belül közel 45 000 hektár állami tulajdonú erdőterület kezelője, 240 embert foglalkoztat. A társaság éves árbevétele 2015-ben eléri a 7 milliárd forintot.

2016. március 31. (MTI/ForestPress) – Komárom-Esztergom és Fejér megyében csaknem kétszáz közfoglalkoztatottnak biztosít munkát a Vértesi Erdő Zrt. Az egyéves programhoz 250 millió forintos támogatást kap a vállalat – tájékoztatta a társaság erdőművelési csoportjának vezetője az MTI-t.

Zakariás Éva elmondta, a munkások a közjóléti és közcélú feladatok ellátásában, illetve az erdőművelésben nyújtanak segítséget a zrt.-nek. A parkerdők, arborétumok, turistaútvonalak karbantartása és az illegális hulladéklerakók felszámolása mellett a közfoglalkoztatott dolgozók az erdők felújításában is szerepet vállalnak.

2016. május 20. (MTI/ForestPress) – Kilátót épített Tatabányától délre, a Kis-Kopasz-hegyen a Vértesi Erdő Zrt. A kilátó helyét úgy választották meg, hogy fentről arra a síkra lehessen letekinteni, ahol a legenda szerint 907-ben a bánhidai csata zajlott Árpád vezér és Svatopluk morva fejedelem hadai között. Látni lehet innen a Vértes legmagasabb pontját, a Nagy-Csákyt is, valamint a Gerecse teljes vonulatát, a Tatai-medencét. A kilátó megvalósításának 17 millió forintos költségéhez a Vértesi Erdő Zrt. uniós támogatást nyert el. A projekt keretében számos tűzrakó- és pihenőhelyet is építettek a környéken, valamint a tatabányai Síkvölgyi erdőben medvehagymás gasztrósvényt alakítottak ki.

Tatabánya, 2016. december 1. (MTI/ForestPress) – A Vértesi Erdő Zrt. tíz újjáépített lakást adott át használatra a Komárom-Esztergom Megyei Rendőr-főkapitányságnak. A lakásokat egy használaton kívüli irodaházból alakították ki. Bitay Márton Örs, az erdőgazdaságokat is felügyelő államtitkár az átadáson elmondta, a beruházás 90 millió forintba került, melyből bútorozott, minden szükséges felszereléssel ellátott, minőségi ingatlanokat hoztak létre. Az ilyen beruházások is jól mutatják, milyen sokrétű az állami erdészeti társaságok társadalmi szerepvállalása. A Vértesi Erdő Zrt. már többször bizonyította, hogy nem csak a térség erdeire, természeti értékeire, hanem a városokra, falvakra, azok hagyományaira is külön kiemelt figyelmet fordít – mondta Bitay Márton államtitkár.

2018. január 22. VÉRTESKOZMA (Fejér Megyei Hírlap) – Az 1. Magyar Királyi Huszárhadosztály katonáira emlékeztek a Vértes Erdő Zrt. által 2013-ban állított emlékműnél. Minden év januárjában eljönnek ide a környező településekről, hogy fejet hajtsanak a katonák előtt, miközben saját felmenőikről is megemlékeznek, akik átérték a háború viharait, veszteségeit Gánton, Csákváron, Vérteskozma és Kőhányáspusztán.

2018. március 18. (ForestPress) – Kápolnapuszta, mely ma már nem létezik, halottairól híresült el.

1945. március 16-án a 2. ukrán front felderítő zászlóalja a település felnőtt férfi lakosságát kivégezte. Ez a borzalom egyike volt a magyar holokausztoknak. A történekről a túlélők nem mertek, de nem is akartak beszélni. A háború után a falu teljesen elnéptelenedett. A csöndet 1979-ig semmi nem törte meg. 1993-ban oldódott a szomorú szájszár, akkor a temetőben emlékeresztet állítottak. Azóta évről évre emlékezés és koszorúzás helyszíne a temető.

2018. augusztus 30. (24 Óra) – A Vértesi Erdő Zrt. fokozatosan bővülő, változatos közcélú tevékenységeinek alapja az erdőgazdaság működési területén található természeti és épített környezeti értékek védelme, örökségünk, hagyományunk őrzése, továbbadása, valamint a történelmi események tisztelete. Ezt erősítve, a Családok Éve alkalmából indították a „Legyél Te a Vértes Legnagyobb Kincsvadásza!” elnevezésű játékot. A kezdeményezés sikerét bizonyítja, hogy csaknem 150 csapat nevezett a versenyre, és vágott neki a Vértes erdeinek, a kincs reményében.

Számvetés és jövőkép

25 éves az Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete

Az eltelt negyedszázad emberi léptékekkel számolva majd' egy generációváltás, de a szervezeti történelemben is jelentős idő.

Az utóbbi 25–30 év politikai változásai, a rendszerváltozás sorozatban hozták a különböző szervezetek föloszlását és újak alakulását: vagyis a szakszervezeti pluralizmust. Ennek a folyamatnak nem csupán a „tisztán” politikai szervezetek, pártok voltak részesei, elszenvedői, máskor nyertesei, hanem az olyan „soft” politikai alakulatok is, mint a szakszervezetek.

Mi is a szakszervezet?

Mielőtt továbbmennénk, állapotunk meg a szakszervezet meghatározásában!

Az uralkodó történeti definíció szerint a szakszervezet *„bérkeresők folytonos egyesülése, amelynek célja, hogy fenntartsák vagy javítsák alkalmazásuk feltételeit”*.

Mi Tóth András definícióját fogadjuk el: *Szakszervezeten munkavállalói érdekvédelmi szervezetet értünk, amely a munkavállalók olyan állandó személyegyesülése, amelynek, elnevezésétől függetlenül, elsődleges célja tagjainak munkaviszonnyal kapcsolatos érdekeinek védelme és előmozdítása.*

A rendszerváltozás előtt a hazai szakszervezeti mozgalom konglomerátuma komoly repedéseket szenvedett el, borítékolni lehetett a mamutszervezet részekre bomlását, átalakulását. Sokan a megszűnését is megjósolták.

Hasonló folyamatok zajlottak a tagszervezetek – melyek ugyancsak összetettek voltak – háza táján is. Ebbe a körbe tartozott az erdészeknek „otthont” adó MEDOSZ is. Az egykor 370 000 tagot számláló gyűjtőszervezet – taglétszámát

tekintve a nyolcvanas években a negyedik legnagyobb hazai szakszervezet – számos agrár ágazat dolgozóit fogta össze: a mezőgazdaságban, az élelmiszeriparban, a vízügynél, az erdőgazdálkodásban foglalkoztatottakat. (Egy 1976-ban született politikai döntés lehetővé tette, hogy a MEDOSZ alapszervezeteket hozzon létre a termelőszövetkezeti alkalmazottaknak is.)

Az első komoly repedést az jelentette, amikor a tömörülést alkotó ágazatok a szervezeten belül különváltak, és bizonyos autonómiára tettek szert.

Lássuk, milyen szakszervezeti típusok jöttek létre a tagság alapján:

– szakmai alapon, ágazati alapon szerveződő, vállalati szakszervezetek, politikai és vallási alapon létrejöttek, nemzetiségi alapon, valamint regionális alapon szerveződő szakszervezetek.

Spanyolországban a két jelentős szakszervezet közül az egyik a kommunista párttal szövetségben, a másik szocialista szakszervezetnek tekinti magát. Hasonló a politikai megosztottság Franciaországban és Olaszországban. Belgiumban és Hollandiában kereszténydemokrata-szociáldemokrata irányú a megosztottság.

A volt szocialista országokban az alulról szerveződő szakszervezeti mozgalom politikai megosztottsága szintén kialakult a rendszerváltás éveiben. Lengyelországban már 1980-ban létrejött Gdanskban a Szolidaritás Független Szakszervezet, és ezt követte a volt kommunista szakszervezeti szövetség utódszervezete.

Magyarországon a Liga és a Munkástanácsok a keresztényszociális oldalt, a SZOT utódszervezetei és az újak pedig a másik oldalt képviselik.

A szakszervezetek működését az egyesülési törvény szabályozza, az egyes szakszervezeteket a munkavállalók önkéntesen alapítják meg, melyhez minimum 10 fő szükséges. A szakszervezet az alakuló ülésén elfogadott alapszabály szerint működik.

Egy kis történelem

A 19–20. század fordulójáig egy 1875-ös belügyminiszteri rendelet alapján a munkások érdekvédelmére csupán a segélyező és a szakegyletek működését engedélyezték. Ebbe a körbe tartozott többek között az Országos Erdészeti Egyesület is.

Az első szakszervezetet 1862-ben a nyomdászok hozták létre. Ismert, hogy ennek a szakmának a képviselői mindig is a munkásság legképzettebb rétegét alkották.

A politikai kötődés hamar kialakult, a szervezett munkások a Magyarországi Szociáldemokrata Párthoz tartoztak. Az európai országokat megjárt munkások magukkal hozták ezt a „küldetést”. A hazai szakszervezetek és az MSZDP viszonyában a 20. század első éveiben alakult ki ez a kapcsolat, amely 1948-ig tartott. A szakszervezetek mindig azzal foglalkoztak, ami a munkásokat a leginkább érintette, és munkajogot ismerő tisztségviselőket képeztek.

Nem utolsó sorban széles körű nemzetközi kapcsolatokat építettek ki.

A személyesség jellemezte a mozgalmat, apró-cseprő ügyekkel is komolyan foglalkoztak. Mindez erősítette a tagság kötődését.

Ám a szervezettség 1912-ben csupán 23 százalék volt.

A szervezetet a kompromisszumkésztség jellemezte.

A szakszervezeteknek stabilitást biztosított az anyagi háttér, melyet a tagdíj jelentett. Székházakat, munkásotthonokat építettek, de bérházakat és üdülőket is vásároltak, fogyasztási szövetkezeteket szerveztek, és segélyezésre, oktatásra, kulturális célokra fordították a pénzt.

A kommunisták 1945 elejére megszerezték a főtítkári pozíciók többségét a bányászok, bórösök, építők, a magán- és közalkalmazottak, a textilesek, fémipariak, közlekedésiek, vasasok és vegyészek szakszervezetében.

Az **Értelmiségi Szakszervezeti Tömörülés (ÉSzt)** a szellemi tevékenységet folytatók és a velük egy munkaszervezetben dolgozók szakszervezeteinek országos konföderációja, amely elsősorban kutatási, felsőoktatási és más értelmiségi munkahelyeken dolgozók szakszervezeteit képviseli.

Az ÉSzt közel 20 éves fennállása óta fő feladatának tekinti, hogy a társadalomban és azon belül a munka világában harcoljon az ÉSzt tagszervezetei és ezek szerveződési területén dolgozók érdekeiért, a társadalmi, erkölcsi és anyagi-szociális megbecsülésük színvonalának javításáért.

Az ÉSzt érdekvédelmi körébe tartozónak tekinti mindazokat a foglalkoztatási területeket és ügyeket, amelyeket a tagszervezetek képviselnek, függetlenül az adott terület, szervezetrendszer foglalkoztatási formáitól.

A Famunkások Szakszervezetének taglétszáma:

1945. december	– 9 500 fő
1946. július	– 10.970 fő
1947. július	– 14.306 fő
1948. július	– 17.623 fő

A szakszervezetek gazdasági és szociális érdekvédelmi funkcióját az 1945-ös programok nem tartalmazták, és nem tisztázták a szakszervezetek szerepét, a szakszervezetek önállóságát. Gyakorlatilag innen számíthatjuk a szakszervezetek államossítását.

A sztálini hajtósíj megindul

Ekkor fogalmazták meg először nyíltan, hogy a szakszervezeteknek szolgálniuk kell a pártot. Valamint itt következik a hajtósíj szerepe: Összekötő szerepet kell játszaniuk a párt és a nép között.

Mindez azzal a paradigmaváltással járt, hogy a politikai tevékenység, a hatalomgyakorlásban való részvétel került túlsúlyba, és vezetett ahhoz, hogy a szakszervezetek mozgalmi hagyományai erodálódtak, valamint háttérbe szorult a gazdasági és szociális érdekvédelem.

1953-ban Nagy Imre reformjai, majd az 1956-os forradalom hozta a változások reményét: visszaállították a szakszervezetek érdekvédelmi funkcióját, az üzemeket a munkások ellenőrizték, kibontakozott a demokrácia. A munkásokat érintő összes ügyben vissza akarták állítani a szakszervezetek jogait: bérezés, munkaközvetítés, munkanélküli segély.

1956. október 26-án a SZOT feloszlott, és a vezetést átvette a Magyar Szabad Szakszervezetek Országos Szövetsége.

Am az 1957. januári X. szakszervezeti plénumon Gáspár Sándor elnök beszámolója az önkritikus hangok mellett a „hajtósíj” szerephez való visszatérést jelezte.

Újraindult a „hajtósíj”

A forradalom leverése után a politikai megtorlás elsősorban a munkástanácsok vezetőit sújtotta, a szakszervezetek hagyományosan a háttérben maradtak. De azért nem maradtak el az efféle „bírálatok”: A szakszervezetek „jobboldali szociáldemokrata befolyásnak adtak teret. ... Nem vették tekintetbe, hogy a jobboldali szociáldemokraták hazánk és dolgozó népünk esküdt ellenségei, a háborús gyűjtőgató imperialisták zsoldosai. ...”.

A 60-as évek végén a gazdasági reformokkal párhuzamosan a pártvezetés újrafogalmazta a szakszervezetek szerepét. Elismerték a társadalom érdektagoltságát! Az MSZMP KB 1964 decemberében jóváhagyta a gazdasági mechanizmus reformjának gondolatát.

A szakszervezetek fenntartással fogadták a határozatot, és a régit dicsérték. Gáspár Sándor indokolatlannak tartotta a korábbi gazdaságpolitika bírálatát.

Hegyemenetben a szakszervezetek

A reformtervek körvonalazódásával a párt Politikai Bizottsága 1966. májusi határozata újrafogalmazta a szakszervezetek szerepét. Elismerték, hogy a hatalom támogatása mellett a szakszervezetek tevékenységei közé tartozik az érdekképviselet is.

Gáspár Sándor, Németh Károly, Kádár János és Lázár György az Országgyűlés ülésén

1967-ben került sor a Munka Törvénykönyv módosítására, aminek alapján a szakszervezetek jogosulttá váltak a kollektív szerződés megkötésére, továbbá a döntésre a vállalati szociális és kulturális alapokról, és megadta a szakszervezeteknek a kifogásolási és vétőjogot.

1968-tól változás történt a szervezetek pénzügyi gazdálkodásában is: az addigi 35 százalék helyett a tagdíjak 50 százaléka maradt az alapszervezeteknél.

A pártirányítás gyakorlata és a retrográd ideológia

A 70-es években a gazdasági reformot megakasztották a párt fundamentalista körei. A hatalomhoz ragaszkodó szakszervezeti vezetés pedig félt, hogy a valódi érdekvédelem, a felkészülés a piaci mozgásokra, a gazdasági versenyre veszélyezteti a pozícióit.

A szakszervezetek és a párt viszonya – a hajtósíj szerepe – nem változott.

A kettős funkció és az érdekluralizmus

A szakszervezetek feladata mi is lehetett ebben a felemás helyzetben? A „társadalmi osztályok, rétegek helyzetéből

adódóan érdekellentétek, ellentmondások is mutatkoznak egyes népgazdasági ágak, vállalatok dolgozói, az országos, a területi-helyi érdekek között a nemzeti jövedelem elosztásában, az ár-, a bér- és a piacviszonyokban” – fogalmazódott meg a Szakszervezeti Szemle hasábjain. Állandóan hangoztatták a párt és szakszervezeti vezető testületek a kettős funkciót, az érdekvédelmet, a termelést segítő tevékenységet és emellett a szakszervezeti nevelő munka kiemelt jelentőségét.

Mi is a szakszervezet?

A szakszervezetek „önálló”, de nem független hatalmi tényezők lettek. A szakszervezeti struktúra változatlan maradt ugyan, de a különböző szintű szakszervezeti szervek jogosítványainak növekedésével meghaladták a szovjet típusú társadalmak szakszervezeti modelljét. Az önálló, de nem független szakszervezetek megjelenés a gazdaságirányítás „sem tervutasításos rendszer, sem piaci viszonyok” felemás állapotát képezte le. A szakszervezetek így „sem nem hajtósíj, sem nem klasszikus szakszervezet” állapotába kerültek.

Erjedés a szakszervezeti mozgalomban

Az ekkoriban született jelentések, elemzések már egyértelműen jelezték, hogy nemcsak gazdasági, hanem társadalmi, politikai, ideológiai és legitimációs válság van Magyarországon.

Közben „a terepen” megindult az addigi egységes szakszervezeti struktúra átalakulása, bomlása, és elkezdődött a SZOT-on kívüli szakszervezetek szervezése.

Független szakszervezetet szerveztek az akadémiai kutatóintézetekben, az egyetemeken, és 1988 májusában megalakult a Tudományos Dolgozók Demokratikus Szakszervezete (TDDSZ). E sorok írója maga is ott volt az alakuló gyűlésen.

Több mint paradigmaváltás

Az MSZMP májusi országos értekezletével véget ért a Kádár–Gáspár-korszak. A SZOT új vezetése 1988 júliusában felhívással fordult a szervezett dolgozókhoz, melyben fordulatot, reformot és megújulást követelt az egész társadalomban és a szakszervezeti mozgalomban.

1988 decemberében került sor a szakszervezetek országos értekezletére, mely állást foglalt a mozgalom helyzetéről, megújításáról, az érdekképviseleti munka fő irányairól. Ezzel az országos értekezlet feladta a kettős funkció és a demokratikus

centralizmus elvét, szakított a „hajtósíjas” sztálini szakszervezeti koncepcióval, kimondták a szakszervezetek pártoktól (!) való függetlenségét és az államhatalommal való új viszony kialakítását.

Az értekezlet kimondta, hogy a szakszervezet olyan érdekképviselői, érdekvédelmi szervezet, amely nem részese a hatalomnak; nem vállalkozik sem az állam, sem a párt politikai akaratának közvetítésére; nem vállal felelősséget a kormányzat és a párt politikai döntéseiről és azok végrehajtásáért.

1989 szeptemberében megalakult az Értelmiségi Szakszervezeti Tömörülés (ÉSZT), amely a szellemi tevékenységet végzők és közvetlen segítők szakszervezeti társulása. Ehhez a szervezethez csatlakozott a későbbiekben az EFDSZ is.

1990 márciusában ült össze a magyar szakszervezetek XXVI. kongresszusa, és megalakították a Magyar Szakszervezetek Országos Szövetségét (MSZOSZ). A régi-új tömörülésből kimaradók pedig 1990 júniusában megalapították a Szakszervezetek Együttműködési Fórumát (SZEF).

Mi történt a szakmánk háza táján?

Az eseményeket Herczeg Miklós, az EFDSZ korábbi főtáskára által a szervezet megalapításának húszéves évfordulója alkalmából írt visszaemlékezése alapján idézzük föl.

Közvetlen történelmi előzmény – a MEDOSZ. A népgazdasági szakágazatokat többé-kevésbé lefedő szakszervezetek egyike volt a MEDOSZ, amely a mezőgazdaság, vízügy, agráróktatás és kutatás mellett ellátta az erdészeti szektor érdekképviselői is.

A korabeli gazdaság prioritásainak megfelelően a SZOT, érdekképviselői funkcióját tekintve, iparcentrikus volt. Jellemző, hogy a SZOT tekintélyes létszámú apparátusában egyetlen agrárszakember sem volt.

Erdészet, vízügy: futottak még

Ez a tendencia jellemezte a MEDOSZ-t is, ahol a tevékenység fő területe a mezőgazdaság volt, a vízügy és főleg az erdészet háttérbe szorult.

1980-ig a struktúrában belül kialakult „szakmai” szakosztályok – központi irányítás mellett – többé-kevésbé megjelenítették a szakmai érdekeket.

Irányításukra a központ apparátusából egy-egy szakirányú végzettségű munkatárs volt kijelölve, aki összefogta az adott ágazat legismertebb szakszervezeti

és gazdasági vezetőiből álló, 15–20 fős szakosztályt.

1980-ban olyan döntés született, hogy a szakosztályok tartozzanak közvetlenül az elnökség alá, így a szakosztályoknak többé nem volt egyszemélyi felelős vezetőjük.

Kicsérélték a cégtáblát

A MEDOSZ is szövetséggé alakult, a hat fő ágazat (terület) egy-egy szakszervezet lett, élén a kinevezett (nem választott!) titkárral.

Ám ezeknek sem alapszabályuk, sem szervezeti-működési szabályzatuk, sem saját költségvetésük, sem önálló ügyintézési jogkörük nem volt. Hivatalos levelezést, kapcsolatfelvételt csak a „szövetség” főtáskáján keresztül lehetett bonyolítani.

Küzdelmes önállósodás

Az alapszervi tisztségviselők és a tagság részéről is egyre erősödött az igény az önállóságra. Hosszas előkészítő munka után, alapszervi taggyűléseken megszületett a döntés: megalakítjuk az önálló jogi személyiséggel rendelkező Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezetét három tagozattal (erdőgazdálkodás, elsődleges faipar, költségvetés). Az ágazat vállalatai (a Szombathelyi Erdőgazdaság és a Pílisi Parkerdő Gazdaság kivételével) és intézményei csatlakoztak hozzánk.

Már az előkészítés során, majd a kiválás bejelentésével óriási nyomás nehezedett ránk. Az MSZOSZ és a MEDOSZ teljes jogi apparátusa (a cégbíróságig is elmenve!) mindent elkövetett önállóvá válásunk megakadályozására, nem riadva vissza rágalmozó, valóságot elferdítő körlevelektől sem. Ebből az MSZOSZ és akkori vezetője is kivette a részét. A megyei apparátusa a korábbi 20 évben nem járt annyit alapszerveinknél, de minden hiába, a tagságot nem sikerült lebeszélni az önállóvá válásról.

A Fővárosi Bíróság 1993. augusztus 13-án jogerősen bejegyezte szakszervezetünket.

Zárójelben megjegyzi a visszaemlékező, hogy a rájuk zúduló ellenségeskedés jogi útvesztőiben több jogász is „elvérzett”. Végül dr. Machács Barna ügyvédnek sikerült végigvinni a folyamatot a bírósági bejegyzésig.

A szakma támogatta a megalakulást

A szabályzatok, működési rend, az infrastruktúra kialakítása, a tisztségviselők és testületek megválasztása után el kellett kezdeni a munkakapcsolatok kialakítását.

A szakma különböző szervezetei és vezetői az első pillanattól kezdve örömmel vették megalakulásukat, és messze-menően támogatták működésüket.

Sikerült gyümölcsöző és elvszerű kapcsolatot kialakítani az államigazgatás szakmai szerveivel (minisztériumok, ÁVÜ, ÁPV Rt. stb.), ahol a munkavállalói oldal teljes jogú partnereként fogadták el őket.

Kialakult a kapcsolatuk a Fagazdasági Országos Szakmai Szövetséggel (FAGOSZ), ennek eredményeként – országosan is első között – megkötötték az ágazati keret kollektív szerződését.

Jó együttműködés jött létre az Országos Erdészeti Egyesülettel (OEE) és a magánerdőgazdák érdekeit képviselő MEGOSZ-szal is.

Távozás az MSZOSZ-ból

A változó kormányok mindegyike alatt kezdeményezői és résztvevői voltak az ágazati szintű érdekegyeztetés szervezete megalakításának (FÉT, FAKÉT stb.), és 1995-ben kiléptek az MSZOSZ-ból.

Hogy az országos szintű érdekegyeztetésben is hallathassák hangjukat, először társult, majd teljes jogú tagként csatlakoztak az Értelmiségi Szakszervezeti Tömörüléshez (ÉSZT).

Kezdetből figyelemmel kísérték a nyugdíjas tagtársak sorsának alakulását, megalakították a központi nyugdíjas bizottságot. Minden kormány ideje alatt, több száz alacsony nyugdíjjal rendelkezőnek intézték el a méltányossági nyugdíj-emelést. Beléptek a Nyugdíjasok Országos Képviselőtáborába is.

Ugyancsak kezdeményezői és alapítói voltak az Építőipari, Faipari és Erdészeti Ágazati Párbeszéd Bizottságnak. Kitartó és nehéz szervezőmunkával létrehozták az ERFA önkéntes nyugdíjpénztárt.

Nemzetközi porondon

Széles körű nemzetközi együttműködést alakítottak ki, elsősorban a térség rokon szakszervezeteivel. Kiemelkedően jól működtek cseh, horvát, lengyel, orosz és szlovák, valamint román kapcsolataik. Jó munkaviszonyt alakítottak ki a holland, német, osztrák, svéd és az ukrán erdész szakszervezetekkel is.

1995-ben felvették az EFDSZ-t az Építőipari, Faipari, Bútoripari és Erdészeti Szakszervezetek Világszövetségébe (IFBWW). Herczeg Miklós két ciklusban (8 évig) volt a kelet-közép-európai régió alelnöke.

Évek óta szervezzük a szakma széles körű részvételével az erdészeti és faipari sportnapokat. E találkozók nemcsak a sportolást, hanem a szakma egységét is erősítik.

Nem lebecsülendő, sőt ritka jelenség e rohanó, állandóan változó világban, hogy az 1991-ben alapított Híradó folyamatosan megjelent, széles körű aktuális szakszervezeti és szakmai információkat juttat el a tagsághoz – fejeződik be Herczeg Miklós részletes visszaemlékezése.

Hogyan, merre tovább?

A politika éppen e napokban adott alkalmat a véleménynyilvánításra, és állította „helyzet elé” szakszervezetünket. A 2019. évi központi költségvetési törvény, valamint az adótörvények munkavállalókra nézve hátrányos módosítása, amely a kafetéria rendszer három eleme közül jövőre az adómentes juttatások csaknem teljes körű megszűnését jelenti. A kedvezményes béren kívüli juttatások kategóriában a készpénzjuttatás eltörlésével csak a SZÉP-kártya marad, évi 450 ezer forintos összeghatárig, míg az egyes meghatározott juttatások szintén nagyrészt megszűnnek, vagy bérként adóznak tovább. Mindezek következménye a nettó jövedelem csökkenése. Emiatt hirdették meg a szakszervezetek – így az EFDSZ is – november 6-ára a figyelemfelkeltő tüntetést.

A visszatekintés és a negyedszázados múlt felidézése után a legnehezebb feladat a jövő felvázolása. Ez elől a kötelesség elől nem térhetünk ki.

Szakszervezetünk „merítési köre” alig változott, a tagság létszáma stagnál. Nemzetközi kapcsolataink élénkülnek. Az anyagi helyzet stabilnak mondható. Mindez a közelmúltban lezajlott jogi és szervezeti átalakulások ellenére állapítható meg.

A szervezettség meglehetősen változó, ebben törvényszerűséget, szabályszerűséget nehezen fedezhetünk föl. Talán a személyi feltételek, az emberi tényező szerepét emelhetnénk ki a cégvezetés hozzáállásán kívül.

Ahol tekintélyes, tehetséges, jó föllépésű elnök/titkár viszi az ügyeket, és bírja a cégvezetés bizalmát, ott prosperál a szakszervezeti élet, nő a taglétszám. Ám, ahol a tisztségviselőnek nincs meg a személyes kisugárzása, a munkahelyi vezetők közömbösek, ott a létszám stagnál vagy fogyatkozik.

Országjárásunk során találkoztunk néhány sztereotípiával a szakszervezetről alkotott vélemények tudakolása során.

Számos helyen vetették föl, hogy észrevehetetlen a szakszervezet (van itt szakszervezet? mit csinálnak?). A leginkább fontosnak tartott tényező az volt, hogy „de mit kapunk a tagdíjért?”. A harmadik ellenérv az időhiány, a rendezvények, programok elérhetetlensége volt.

Ezen objektívnek tekinthető tényezőkön túl bizonyára ideológiai-politikai okok is rejtőznek a szakszervezettől idegenkedők távolmaradásában. A szakszervezetek történetét áttekintve, még a legkevésbé átpolitizált időszakokban is, a baloldali mozgalmakhoz, pártokhoz álltak közel a szakmai érdekvédelmi szervezetek. Legalábbis, ami a hazai történeti folyamatot illeti. Még a legdemokratikusabb időszakokban is meglehetősen egyoldalú volt a szakszervezeti mozgalom, a pluralitás jelei nélkül. Ez a megállapítás – talán a Munkástanácsok kivételével – ma is érvényes. Hiányoznak a markáns keresztény-szociális irányzatú szakszervezetek.

Ehhez még hozzátehetjük a nemzeti elkötelezettséget is, szemben az internacionalista beállítottsággal.

A rendszerváltással bekövetkezett ideológiai liberalizmus stigmatizálta és betolta a baloldalra a szakszervezeteket. 1945-től a rendszerváltásig eltelt idő bőven nyújtott tapasztalatot pro és kontra a szakszervezetekről, s ezek az élmények átadódnak a következő generációknak is. A politikai szocializációnak ez a terepe nem sok kedvező tény sorakoztat föl a szakszervezetek mellett. Vagy azért, mert „bezzeg akkor mennyi juttatás volt”, illetve akkor „mindenkinek kötelező volt belépni”. Ebből az előítéletes beállítódásból elég nehéz jól kijönniük az új szakszervezeteknek.

Nem ígérhetek mást, mint „vért, izzadságot és könnyeket” – hogy Winston Churchill kampánybeszédének szlogenjét idézzem. A szakszervezetek régi fényének visszaszerzése nem könnyű feladat, hogy ne délibábos/északi fényes villódzás legyen.

Mi a recept?

Nem dicsekszem azzal, hogy zsebemben van a bölcsök köve, de merészkedem néhány megfontolandó észrevételt tenni.

Kezdem a „terepi” vezetők, a fronton lévők kiválasztásával, fölkészítésével.

A „munkaköri alkalmasság” e téren is alapvető fontosságú. A kiválasztás általában hosszabb „tapasztalati” folyamat eredménye. A közösség bölcsessége, érettsége döntő e téren: milyen kvalitású kollégára bízák az ügyeik képviselését.

Aki nem büntetesként, hanem megtisztelő feladatként tekint e bizalom elnyerésére.

A megválasztott tisztségviselők képzése és továbbképzése is nagyon fontos feladat. A vezetői képességek nagy része adottság, de sokat lehet javítani a föllépésen, a beszéd- és vitakészségen. Hasonlóan fontos a jogi, ideológiai, politikai fölkészítés is.

A szakszervezet arculata, ideológiai beágyazottsága a szervezet identitása miatt alapvető fontosságú. A rendszerváltozást követő szakszervezeti átstrukturálódás egyik következménye az identitásvesztés, illetve az identitáshiány. A politikai távolságtartás nem jelenti az identitást. Legföljebb azt jelzi, hogy ’merre nem’, ’kikkel nem’. A negatív meghatározás nem rokonszenves, nem motivál követésre. Azt kell megtalálni, kijelölni, ajánlani, hogy merre, kivel és hogyan. Álláspontom szerint le kellene válni a baloldali, szocdemes-szocialista hagyományokról, és explicit nemzeti elkötelezettségű, keresztény-szociális irányba kellene orientálódni. Ez az átpozicionálás nem könnyű, veszteséggel járhat, de a befektetett politikai munkának a későbbiekben több hozadéka lehet. Napjainkban sokan azért tartózkodnak a szakszervezeti mozgalomtól, mert azt még mindig valamiféle pártpolitikai terepnek tekintik. A szakszervezetek eredendő baloldaliságát esetenként politikusok is megfogalmazták. Ettől kellene megszabadulni.

Legalább ilyen fontos feladat a szakszervezet láthatóvá tétele, mind a külvilág, mind a saját szakmai közösségünk számára. A mai fiatalok, akik már a rendszerváltás után szocializálódtak, nem születnek bele a kötelező szakszervezeti tagság családi légkörébe, számukra a szakszervezet egyfajta politikai mező, ahol nem biztos, hogy biztonságban lehet a nép egyszerű fia. A feladat tehát a szervezet „családbaráttá”, nyitottá, átláthatóvá tétele. Rögtön megjegyzem, hogy erre számos alapszervezettel kitűnő példák vannak.

A jó példáról, gyakorlatról az ErFA Híradó hasábjain időről időre tudósítunk, beszámolunk. Hogy látható legyen a szakszervezet.

Zétényi Zoltán

Források:

Toth András: Civil társadalom és szakszervezetek 1994 – MTA – kandidátusi értekezés
Lux Judit: A magyarországi szakszervezetek történetéből (2008., Politikatörténeti Intézet)
Wikipédia

A teljes változat elérhető az efdsz.hu Tanulmányok rovatában.

Az első főtitkár

Herczeg Miklós erdőmérnök, az Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezetének egyik alapítója és 1993–2009-ig első főtitkára 2018. június 30-án hajnalban, rövid szenvedés után, életének 75. évében elhunyt.

Herczeg Miklós „háborús gyermek” volt, az 1956-os forradalmat és szabadságharcot iskolásként élte meg, de bőven jutott még neki a kádári konszolidáció éveiből.

A gimnáziumi évek után következett a soproni Alma Materben töltött kellemes és izgalmas időszak, a műemlékekben és csinos lányokban bővelkedő határszéli kisváros fölfedezése. Az egyetemen már oktatták az új gazdasági mechanizmussal járó változásokat, de még nem tudták, hogy mindez írott malaszt lesz csupán. Az ország vezetői vére menő politikai szkanderezést folytattak, de az Országos Tervhivatalban gyökerező gazdaságpolitikai „mozgalom” moszkvai visszhangja nem volt kedvező az újítók számára, így a „Fehér Ház” ortodox pártkatonái megőrizhették pozíciójukat és hatalmukat. Az egyetem marxista tudományos szocializmus tanszéke ismét megszilárdult, de a korszerű tudást oktató üzemtan tanszéken fel-szedett ismeretek nem veszték kárba.

A nagy betűs ÉLET-tel is szülő- és iskolavárosában, Vácott – az akkori idők szokása szerint az erdőrendezéségnél – találkozott Herczeg Miklós. Az jó iskola volt mindenkinek, aki alapos áttekintést kívánt szerezni az erdőgazdálkodás alapjairól.

A 70-es évek elején a Galga vidékén került a termelés közélébe az egykori gödöllői erdőgazdaság műszaki vezetője, majd erdészvezetője lett.

Az akkori idők földrengésszerű vállalati átszervezései az utód cég munkaügyi és szociálpolitikai tisztviselői székébe röptették. Ez a váltás határozta meg későbbi szakmai-politikai karrierjét.

1979-ben már a MEDOSZ erdészeti szakosztályvezetője, majd közgazdasági osztályának irányítója lesz.

Herczeg Miklós beosztása abban az időben komoly politikai pozíciónak számított, nem holmi társadalmi munka volt szabadidőben.

Azokban az években már rendszeres résztvevője volt az országos szakmai összejöveteleknek, amelyeken a szakszervezeti központ politikai képviselőjeként meg kellett mondania a „tutit”. Ő volt az akkori szakszervezeti hajtószíj megtestesítője, aki a pártönkívüliek számára a bizalmiakon keresztül továbbította a párt irányító szerepét.

Amikor a MEDOSZ szövetséggé alakult – vagyis elindult a szétesés felé –, már az erdész tagszervezet titkára volt.

Éles szemmel és füllel érzekelte a változásokat, és szervezni kezdte az erdészek önálló szakszervezetét. Kemény harcok után 1993-ban sikerült a terv, megalakult az Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete.

Herczeg Miklóst főtitkárrá választották, és megkezdte az ismeretlen terepen, a rendszerváltozás törvényi és szervezeti bizonytalanságai közepette az érdekvédelmi munka folytatását. Egy szakma érdekvédelmi operatív főnöke volt, de meg kellett szoknia a két nagyságrenddel kisebb, vadonatúj szervezet könyvű súlyából adódó nehézségeket.

A megváltozott politikai térben egymásba értek az új érdekvédelmi szervezetek, a munkáltatók/munkaadók, az államigazgatás sem nagyon látta át a sok tüntető és sztrájkjal ijesztgető szakszervezeti mozgalmár követeléseinek valóságtartalmát.

Az erdészszakszervezetet a nagyságrendi rangján túl egy másik hendikep is sújtja, ugyanis a szakma és munkavállalói szociológiai értelemben (szinte) konfliktusképtelenek. Legalábbis, ami a sztrájkfenyegetést illeti. A fák a sztrájk alatt is nőnek. Az ágazat kibocsátása nem akkora, és hiánya nem fenyeget alapvető népgazdasági érdeket. (Bezzeg, amikor bányafát és talpfát szállítottak...) Ma egyedül a tűzifahiány okozhatja zűrzavart.

De hagyjuk az ötletelést, és idézzük föl Herczeg Miklós mozgásterét a rendszerváltozás utáni évtizedekben.

Az érdekvédelem lehetőségei a rendszerváltozás utáni szakszervezeti paradigmaváltást követően alapvetően mások lettek. A korábbi pártállami szakszervezeteket fölülről támogatta a párt és az „állam bácsi”. Óriási ingatlan- és tőkevagyon maradt az utódszervezetekre, ennek köszönhetően az EFDSZ is stabil anyagi háttérrel vágott neki az osztozkodás utáni szabad életnek.

Csakhogy az új felállásban már nem a hatalom részei a szakszervezetek, hanem a klasszikus szerep szerint a gazdasági hatalmat képviselő munkaadók ellenfelei. A hajtószíj ledobása veszteséggel is járt.

Az új helyzetben a korábbi partnerek/ellenfelek jelentős része is kicserélődött, az újak sokszor egészen más harcmódot képviselnek.

A korábbi világban szocializálódott vezetők személyisége nem mindig tud rugalmasan alkalmazkodni a megváltozott helyzethez. Az ebből adódó feszültségek nagyon megviselik még azt az embert is, aki idejében fölismerete a történelmi szükségszerűséget, a váltás kényszerét, s élére állt a változásoknak.

Herczeg Miklós végigcsinálta a legnehezebb évtizedeket, irányította a csapatot, s történelmi érdeme, hogy végigvitte az önállósodás folyamatát az aláaknázott terepen.

Emléke előtt tisztelgünk, üdv az erdésznek!

Zétényi Zoltán

Herczeg Miklós főtitkár

Vácott született, 1944-ben. Erdőmérnöki oklevelét 1968-ban szerezte meg Sopronban. Első munkahelye az Egri Állami Erdőrendező-ség Váci Kirendeltsége volt, ahol terepi üzemtervezőként dolgozott. 1973-tól az egykori Gödöllői Állami Erdő- és Vadgazdaság Galgamácsai Erdészetének volt műszaki vezetője, majd mb. erdészvezetője. A vállalat összevonása után a jogutód (ma már szintén egykori), Budavideki Állami Erdő- és Vadgazdaság központjába került munkaügyi és szociálpolitikai főelőadóként.

1979-től a MEDOSZ Központ Erdészeti Szakosztályának vezetője, 1987-től Közgazdasági Osztályának vezetője. 1990-től, a MEDOSZ szövetséggé alakulásától, az Erdészeti Szakszervezet mint tagszervezet titkára.

1993-ban alakult meg az önálló Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete, amelynek három választási cikluson át, 2009-ig – nyugállományba vonulásáig – volt a főtitkára.

Közben 1996–2004 között az IFBWW (Építő-, Faipari és Erdészeti Szakszervezetek Világszövetsége) közép-európai regionális szervezetének alelnöke is volt. Éveken át volt a Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdővagyon-gazdálkodási Intézetének meghívott előadója.

Sajtómozai Herczeg Miklós szakmai pályafutásáról

A MEDOSZ XXV. kongresszusa

(Az Erdő, 1981. 2. február)

1980. október 4–5-én, a szakszervezet kongresszusi termében tartotta meg tanácskozását a MEDOSZ XXV. kongresszusa. Az elnökségben foglalt helyet dr. Maróthy László, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a KISZ KB első titkára, Váncsa Jenő mezőgazdasági és élelmészügyi miniszter, Sólyom Ferenc, a SZOT titkára, Breinich Miklós, az OVH első elnökhelyettese, Szabó István, az MSZMP KB tagja, a TOT elnöke.

A meghívott díszvendégek között volt dr. Királyi Ernő, az Erdészeti és Faipari Hivatal vezetője is.

A kongresszuson részt vevő 302 küldött – mintegy 370 000 szakszervezeti tag képviselőjében – már korábban kézhez kapta a MEDOSZ KV írásos jelentését a XXIV. kongresszus óta végzett munkáról.

Dr. Dobi Ferenc, a MEDOSZ főtítkára ehhez fűzött szóbeli kiegészítést. Ágazatunkkal kapcsolatban a következőket mondta:

– A most záruló tervidőszak alatt nagy erőfeszítések történtek az erdő- és fagazdasági ágazatban a szellemi kapacitás és az eszközök jobb kihasználására. A csaknem 8 millió köbméter faanyag kitermelése, feldolgozása és hasznosítása a dolgozók nagy erőpróbáját jelentette. A népgazdasági igények mennyiségben és minőségben növekvő kielégítése is igényli az itt dolgozók politikai, szakmai képzésének gyarapítását, a munkafolyamatok (rakodás, szállítás) gépesítését. Hangsúlyozta a főtítkár, hogy bár az ágazat bérnövekedési üteme az elmúlt tervidőszakban meghaladta az ipari dolgozók bérének növekedését, a jelenlegi bérszínvonal mégis a hasonlítható iparágakénak csak 92%-át éri el.

Különösen az erdőművelésben, a fakitermelésben és a segédüzemekben dolgozók átlagbére alacsony, s ennek rendezése indokolt.

A műszaki értelmiség helyzetével kapcsolatban megállapította, hogy sokukat, becsületos munkájuk elismeréseként, megválasztották különböző tisztségekbe.

A tagság jelentős része – 40 ezer fő – felsőfokú képzettségű szakember.

Jelenlétük, alkotóvágyuk, tudásuk nélkülözhetetlen a termelésben, a kutatásban, a tervezésben, az oktatásban, irányításban egyaránt. Munkájukkal számottevően

befolyásolják a termelés, a gazdálkodás rendszerének továbbfejlesztését, a műszaki fejlesztést, a szabályozók helyes alkalmazását. Eredményes alkotómunkájukat továbbra is igényli a szakszervezeti mozgalom.

Ezután következtek a hozzászólások. Ezek során ágazatunk képviselői is szót kaptak.

Bencsik István, az Ipolyvidéki EFAG küldötte a tudatformálás jelentőségéről beszélt. Egyre nagyobb szükség van – a jobb termelés érdekében – a sokoldalúan képzett, művelt szakemberekre.

Horváth László, a Nyugat-magyarországi Fagazdasági Kombinát képviselője, a munkavédelem kérdéseivel foglalkozott. Kiemelte a munkahelyi kollektívák, de főként a középvezetők szerepét a megelőzésre való oktatás, nevelés kérdésében. Hozzászólásában kifogásolta a munka- és védőruhák minőségét, ez elmarad a követelményektől.

Nagy Istvánné, a Mátrai EFAG dolgozója, a vállalat bér- és jövedelempolitikájáról, az anyagi ösztönzés rendszeréről szolt.

Elmondta, hogy a dolgozók átlagkeresete a tervciklus első négy évében közel 30%-kal nőtt. Jelezte a fakitermelésben dolgozók nagyarányú létszámcsökkenését, ez szorosan összefügg a mostoha körülményekkel, a nehéz fizikai munkával, a fakitermelésnél fellépő halláskárosodással, vibrációártalommal.

Hrabovszky András, a Somogyi EFAG-tól szociálpolitikai kérdésekkel foglalkozott. Szolt arról, hogy a nagyszámú, nem telepített, változó munkahelyeken dolgozók szociális ellátása az átlagosnál nehezebb. Ennek ellenére jelentős előrehaladás történt ebben a kérdésben mind vállalata, mind az ágazat területén. A konzerves étkeztetés bevezetése kedvező visszhangra talált, azonban a szegényes választék miatt sokan visszalépnek ettől az étkeztetési formától.

Nagy Béláné, a Vértesi EFAG szakszervezeti titkára az alapszervezetek pénzügyi gazdálkodásáról beszélt, Fekete Lászlóné, a Balatonfelvidéki EFAG-tól, az üzemegészségügy fontosságát hangsúlyozta. Több felszólalni kívánó írásban adta be hozzászólását, így többek között Pongrácz János (Délalföldi EFAG), Kocsis Ferenc (NYFK), Harkai János (Gyulai EVAG), Sárkány László (Zalai EFAG), Török György (Délalföldi EFAG).

Részt vett a vitában dr. Maróthy László is. Az MSZMP KB és Kádár János személyes üdvözlétének átadása után a többi között kitért az erdőgazdálkodásban dolgozók bérének kérdésére is. Elismerte a rendezés szükségességét, egy központi bérpreferencia lehetőségét, amely azonban nem választható el a népgazdaság teherbíró képességétől.

Váncsa Jenő MÉM-miniszter rámutatott arra, hogy az erdő- és fagazdaság is dinamikusan fejlődött az elmúlt években. Kezdi behozni lemaradását, ami a korábbi esztendők nem egészen helyes gazdaságpolitikai intézkedéseinek következménye volt. Az erdőgazdálkodás dolgozói pozitívan reagáltak a kormány júliusi kérésére, hogy 100 ezer tonnával növeljék a tűzifa-szállítást.

A vita lezárásaként dr. Dobi Ferenc válaszolt a hozzászólásokra. Ezután a kongresszus a központi vezetőség írásos jelentését, szóbeli beszámolóját, a számvizsgáló bizottság jelentését, a határozati javaslatot elfogadta.

A kongresszus munkája a központi vezetőség megválasztásával ért véget.

A központi vezetőség alakuló ülést tartott és soraiból megválasztotta az elnökség tagjait, köztük dr. Bondor Antal EFH főosztályvezetőt és Hrabovszky András Somogyi EFAG-előadót. Megvá-

lasztották a szakosztályokat és a munkabizottságokat is.

A kongresszusról szóló beszámolómban befejezésül, a határozat néhány főbb gondolatát szeretném kiemelni, elsősorban az ágazatunkat érintő kérdéseket.

– A határozat megállapítja, hogy az erdőgazdálkodás időarányosan teljesítette az V. ötéves tervben előírt célkitűzéseket, mind a bruttó fakitermelés, mind a termelési érték tekintetében.

Míndezekek – a szakszervezeti szervek aktív közreműködésével – az erdészeti dolgozók szorgalmas munkája és becsületes helytállása eredményeként valósultak meg.

– A határozat szól a gazdálkodás hatékonyságának segítéséről, az anyagi érdekeltség javításáról, a szocialista törvényesség erősítéséről. Ennek kapcsán hangsúlyozza a vállalati tervezés demokratizmusának kiszélesítését, a munkahelyi kollektívák közvetlen részvételének, véleménynyilvánítási lehetőségének, javaslattevésének szükségességét.

– A VI. ötéves terv gazdasági feladatainak maradéktalan teljesítése, az intenzív gazdálkodás felgyorsulása fokozottabban igényli a munkaverseny, ezen belül a szocialista brigádmozgalom továbbfejlesztését. Javítani kell az újítási mozgalom helyzetén is. Az üzemi demokrácia tartalmi fejlesztése egyben jelentse a jogok és kötelezettségek, valamint a cselekvés fokozott, harmonikus egységét.

– Az ágazat területén dolgozó értelmiség jelentős szerepének megfelelően, fokozott mértékben vegyen részt a vállalati, társadalmi, közéleti munkában, a tervek, a műszaki fejlesztési, újítási, munka- és üzemszervezési, valamint szakoktatási feladatok kidolgozásában és végrehajtásában.

– A növekvő termelési feladatok szükségessé teszik az eddiginél is racionálisabb munkaerő-gazdálkodást. Kezdeményezni kell a tartalékok feltárását, az üzem- és munkaszervezési tevékenység tudatos, tervszerű fokozását, korszerűsítését, a technológiai és munkafegyelem megszilárdítását.

– Az élet- és munkakörülmények javításának elengedhetetlen feltétele a dolgozókról való állandó szociális gondoskodás, az egészséges és biztonságos munkakörülmények folyamatos javítása, a munkahely, a természet, a környezet védelme és megóvása.

– Az agitációs és propagandamunka, a közművelődés és a tájékoztatás alapvető feladata továbbra is, hogy sajátos eszkö-

zeivel hozzájáruljon az ágazat előtt álló feladatok végrehajtásához.

A további feladat az, hogy az ágazat szervezett dolgozói, tisztségviselői, szakszervezeti szervei maradéktalanul tegyék magukévá a határozatban megjelölt célokat, és az állami irányító szervekkel, a gazdasági vezetőkkel karöltve, tegyenek meg mindent azok eredményes megvalósítására.

Herczeg Miklós

Az OEE Országos Választmánya 1983. október 13-ai ülésén a második napirendi pontként Herczeg Miklós tájékoztatta a választmányt az egyesület ifjúsági munkájáról. Megállapította, hogy a kezdeti aktív tevékenységet most bizonyos lanyhulás követi. Ennek egyik okát a „kiöregedésben” látja, és a bizottság megújítását javasolta. A vitában részt vett: dr. Halupa Lajosné, Fila József, Csanádi Béla, Paulik István, dr. Gál János, Tóth István, dr. Herpay Imre, Király Pál.

A választmány megbízta az ifjúsági, az oktatási és közművelődési, valamint a szociálpolitikai bizottság vezetőjét, hogy dolgozzák ki Herczeg Miklós vezetésével az egyesület ifjúsági politikájából adódó célokat és teendőket, majd ajánlasként terjesszék az elnökség elé. (*Az Erdő 1984. 1.*)

A országos választmány 1985. január 18-án, Budapesten, ülést tartott dr. Herpay Imre elnök vezetésével. Az első napirendi pontban megvitatta Barátossy Gábor–Herczeg Miklós előterjesztésében egyesületünk ifjúsági politikájának téziseit. Az előre kiküldött írásbeli anyag, és Barátossy Gábor szóbeli kiegészítése alapján a hozzászólók (Fekete Gyula, dr. Csötönyi József, dr. Balázs István, Király Pál, dr. Herpay Imre) értékelték a vitaanyagot, s javaslataikkal bővítették. Az elnöki összefoglaló és a határozat szerint a választmány elismeréssel fogadta az ifjúsági bizottság munkáját és a választmány az elhangzott javaslatokkal kiegészítve elfogadta. (*Az Erdő 1985. 4.*)

Az erdőrendezési szakosztály 1986. október 10-én kibővített ülést tartott Visegrádon. A rendezvény alkalmat adott arra, hogy a Mogyoró-hegyen létrehozott Erdészek Barátság Parkjában felavassák a MÉM ERSZ emlékoszlop együttesét. Avatóbeszédet mondtak: dr. Csontos Gyula a MÉM ERSZ főigazgatója, dr. Hada Antal MÉM EFH osztályvezető, dr. Szikra Dezső Pilisi Parkerdőgazdaság

főigazgató-helyettese, Király Pál alelnök és Herczeg Miklós, a MEDOSZ képviselője. (*Az Erdő 1987. 2. február*)

Ülésezett az EDSZ össztitkári tanácsa (ErFa Híradó, 1993. június) Szlovák erdész kollégáink meghívására a Magas-Tátrában, Strba üdülőhelyen június 1-én tartotta az EDSZ össztitkári értekezletét.

A testület elfogadta a szakmai szakszervezet alapszabályát, mely szerint a jövőben Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete (EFDSZ) néven, a MEDOSZ-ból kiválva, önálló jogi személyiségű szakszervezetként fog működni.

Az EFDSZ három tagozatot kíván létrehozni: az erdőgazdálkodási, az elsődleges faipari és az intézményi (költségvetési) tagozatot. A bírósági bejegyzés lapzártakor folyamatban van.

Fentieket a testület egyhangúlag megszavazta, majd a következő öt évre megválasztotta tisztségviselőit. Elnök: Barta László, elnökhelyettesek: Dudás Péter (ÉRSZ) és Rácz József (Felnémeti Fűrészipari Vállalat), ügyvezető Herczeg Miklós, a PEB elnöke Kolozsvári Ákos.

A testület döntése, illetve ennek bejelentése érthetően igen nagy visszhangot váltott ki a MEDOSZ Szövetség bizonyos köreiből, kezdeményezések történtek ellenlépésekre is, ezért lapunk következő számában a témára részletesen visszatérünk. A testület tagjai másnap egész napos szakmai programon vettek részt a Magas-Tátrai Nemzeti Parkban (TANAP), ahol a szakszervezeti munka tanulmányozása mellett szakmai bemutatókon is tájékozódhattak az 1300 fős intézmény munkájáról. Az igen érdekes és hasznos program házigazdája, egyben útikalauza író, Iván Voloscsuk akadémikus, a TANAP igazgatója volt.

Dr. Nagy Sándor, a magyar Szakszervezetek Országos Szövetségének elnöke június 23-án hivatalos megbeszélésen fogadta szakszervezetünk elnökét, Barta Lászlót és titkárát, Herczeg Miklóst.

Az MSZOSZ elnöke részletes tájékoztatást adott az elmúlt időszak legfontosabb szakszervezeti eseményeiről, és az MSZOSZ jövőbeni terveiről, az előttünk álló feladatokról.

Az EDSZ vezetői ugyancsak részletesen tájékoztatták Nagy Sándort az önálló jogi személyiségű szakszervezetté válásról, ennek indítékairól, a további elképzelésekről.

Sportnapok a királyi városban

Esztergom adott otthont a XXII. Nemzetközi Erdészeti és Faipari Sportnapoknak

Az érseki székvárosban 2018. augusztus 24-én és 25-én fogadta a Pilisi Parkerdő Zrt. szervezőcsapata az ország minden tájáról – valamint Horvátországból, Romániából és Szlovákiából – érkező erdész versenyzőket. 17 sportág 45 versenyszámában bizonyíthatta felkészültségét az erdőgazdaságokból és a kormányhivatalokból, valamint a környező országokból érkezett közel 600 erdész.

Pénteken délután a regisztrációt követően azonnal megkezdődtek a versenyek a Ferences Gimnázium sportpályáján (mölkky, petanque, darts-válogató, ügyességi sorverseny), valamint az úszás a Szent István uszodában. A mölkky finn és a petanque francia eredetű dobójáték, most először szerepel a sportnapok programjában. A királyi városban kultúrprogram is adódott: esztergomi városnézés kisvonattal, amely ráadásul útba ejtette a Mária Valéria hídon át a Duna másik oldalán Párkányt is.

A ragyogó napsütés jó kedvet csinált a versenyzőknek is, vidáman zajlottak az ügyességi sorverseny számai, a tábortűzrakástól a szemétszedésen át a Toyota-talásig.

A mölkky lényege abban foglalható össze, hogy a dobófával a földön meghatározott rend szerint elhelyezett célfákat kell eltávolítani. Lehet, hogy a finnek halálra izgulják magukat játék közben, de a mi versenyzőink nem élték át ilyen mélyen. A petanque a francia nyelvterület játéka, bár már hazai szövetség is létezik. Egy kicsi fa célgolyóval és három acél dobógo-

lyóval játsszák. A feladat: az acél golyókat minél közelebb dobni a célgolyócskához. Ez a játék sem izgatta fel a nézőket különösebben.

Szombat reggel a Ferences Gimnázium foci pályáján sorakoztak föl a csapatok, és Mészáros Péter üdvözlő szavai után következtek a megnyitóbeszédék. Először Romanek Etelka, Esztergom város polgármestere lépett a mikrofonhoz. Egy ezer km-es spanyolországi, esős gyalogtúrát idézett föl, biztatván az ország első fővárosa fölött gyülekező esőfelhők miatt aggódó versenyzőket. Bár a cél a dobogó legfelső fokára jutás, de – mint mondta – itt sem a győzelem, hanem a részvétel a fontos. – A legfontosabb, hogy a versenyző le tudja győzni önmagát.

Bitay Márton Őrs államtitkár köszöntőjében hangsúlyozta, hogy kevés olyan társadalmi szervezet működik, amely ilyen hosszú idő óta, ilyen nagy létszámban tudja mozgósítani tagjait sportversenyre. Emlékeztetett, hogy a magyarok az egy főre jutó olimpiai és világbajnoki érmeiket tekintve a világ elitjébe tartoznak. Kérte, hogy törekedjenek a győzelemre, de a fair play szellemében versenyezzenek.

Zambó Péter vezérigazgató idézte azt a tájfunó mondást, hogy a természet a világ legnagyobb stadionja. Ennek a stadionnak a szakavatott kezelői gyűltek össze itt. Hangsúlyozta, hogy a XXI. század erdei nem léteznének az erdészek gondos munkája nélkül, nem volnának közjóléti berendezések és sportolásra alkalmas létesítmények sem az erdőkben. A vezérigazgató hangsúlyozta a sportnapok közösségépítő szerepét is. Köszöntötte a határon túlról érkezett résztvevőket, és

köszönetet mondott Esztergom polgármesterének, hogy befogadta a rendezvényt. Megköszönte a Temesvári Pelbárt Ferences Gimnázium vezetésének, hogy rendelkezésre bocsátotta kollégiumát és a sportpályát.

Dudás Péter, az EFDSZ elnöke emlékeztetett, hogy a szakszervezet önállóvá válásakor Fritsch Ottó alapító erdőmérnök javasolta a szpartakiád megszervezését. Sikerült is elindítani a kezdeményezését, s immár a huszonkettedik alkalommal gyűltek össze a kollégák. Köszönetet mondott a vendéglátó Pilisi Parkerdő vezetésének, amiért ilyen kitűnő környezetben szervezte meg a sportnapokat. Balesetmentes versenyzést kívánva nyitotta meg a XXII. Nemzetközi Erdészeti és Faipari Sportnapokat.

A megnyitót követően a helyszínen megkezdődtek a labdarúgó-bajnokság mérkőzései és a darts küzdelmei, a Rögbi Klub Hotelben pedig a tarokk, az ulti és a sakkversenyek. Az asztali tenisz mérkőzésekre a Gyakorló Általános Iskolában került sor, a teniszre pedig a Gran Camping tenispályán. A sportpályán rendezték a kerékpáros ügyességi versenyt is. Ezekkel egy időben indultak a Nagy-Dunán a kajak-kenu küzdelmek. A lövészet, az íjászat és a terepfutás résztvevői a Barátkúti erdészház közelében kialakított pályákon kezdték meg a versenyzést.

Kora délután kezdődtek a Palkovicspaddal szembeni Duna-szakaszon a sárkányhajók küzdelmei. Ennek érdekessége volt, hogy a Pilisi Parkerdő csapatában a feleség jogán, „inkognitóban” Egerszegi Krisztina ötszörös olimpiai bajnok úszónk is hajóba ült.

„Sokat köszönhetek a ferenceseknek”

Bitay Márton államtitkár

ErFA Híradó – Versenyzett-e az államtitkár annak idején?

Bitay Márton – Igen. Több sportágban is. Nem voltam kiemelkedő képességű sportoló, de nagyon szerettem. Itt, Esztergomban, a Ferences Gimnázium kötelékében szertornáztam és futballoztam. Megyei szintű eredményekről számolhatok be.

ErFA Híradó – Akkor ez hazai pálya...

B. M. – Szó szerint, ahol állunk, ezen a pályán futballoztunk. A testnevelésóráink egy része is itt zajlott, úgyhogy nagyon közel áll a szívemhez ez a pálya.

ErFA Híradó – Milyen élményei vannak ezekből a diákevekből? Gyönyörű diákváros...

B. M. – Ez nagyon hosszú lenne... Nagyszerű lehetőségei vannak ennek a városnak, de úgy érzem, nincs kihasználva. Remélem, hogy egyszer visszakerül méltó helyére Esztergom. A Felvidékkel való kapcsolat ütőere, itt van a Mária Valéria híd, és más lehetőségek is vannak, amikkel kiemelkedhetne. De zajlanak a

fejlesztések, például a vasúthálózat korszerűsítése. A diákevek nagyon erős köteleket jelentenek, a fiúkollégiumból hathatente járhattunk haza, szombaton is volt tanítás. Ferences szerzetes volt a prefektusunk. Nagyon sok mindent köszönhetek annak a katonás, férfias szemléletnek, amit – ugyan édesapámtól is kaptam – itt sajátítottam el.

ErFA Híradó – A szakszervezet idén 25 éves, ez a XXII. sportnapok. Hogy lehetne a minisztérium és a szakszervezet közötti kapcsolatot élőbbé tenni?

B. M. – Nem tudom, hogy nekem ebben lehet-e szerepem. E téren az ember mindig óvatos. A szakszervezetnek nem kell bensőséges, jó viszonyban állnia a minisztériummal. Az jó, ha egyetértünk az irányokban, de mégis a cégcsoport munkavállalóinak érdekvédelmi szervezetéről beszélünk. Ennek alapja a munkaviszony, ami a cég és a munkavállaló erdészek között áll fenn. Ebben a minisztérium szerepét nem látom. Mi a tulajdonosi joggyakorlás során a cégvezetéssel tartjuk a kapcsolatot. A szakszervezet-

nek a cégvezetés a partnere. Ugyanakkor mindenki előtt, aki a cégcsoporthoz tartozik, nyitva áll az ajtónk és állunk rendelkezésére.

ErFA Híradó – A régi időkben a vállalati négyeszőg működött, ma a szakszervezet ritkán jut döntés közelbe...

B. M. – Minden jogszabálytervezetet megküldünk szakmai véleményezésre a normál eljárásrendben. Hogy adott esetben megfogalmazódik-e kifejezetten szakszervezeti vélemény, ami túlmutat egy-egy társaság vezetőségén, az nem rajtunk múlik.

ErFA Híradó – Köszönjük a biztatást. (z)

„Várjuk a vendéget”

Romanek Etelka, Esztergom polgármestere

ErFa Híradó – Esztergom történelmi város, de nyilván élettel kell megtölteni. Egy-egy ilyen rendezvény, mint az erdészeti sportnapok, mennyiben szolgálja ezt?

R. E. – Már a történelmi időkben is fontos szellemi-kulturális központ volt a város. Az újabb időkben ez színesedett, illetve egészült ki a sporttal. Másfelől számunkra fontos, hogy jöjjenek az emberek Esztergomba. De ne csak a múlt miatt! Továbbá, hogy az itt élők és a vendégek is kulturáltan, hasznosan tudják itt eltölteni az idejüket. Aki mostanában jár a városban, meggyőződhet róla, ehhez a feltételeket is igyekeztünk megteremteni. Büszkén mondom, aligha van település, amely ilyen feltételeket

tud biztosítani. Örülök, hogy ezzel az erdészek is éltek. Különösen annak, hogy

egyik kincsünket, a Dunát is bevették a programba. Remélem, az evezés új szint is visz az önök hagyományos programjába.

ErFa Hír – Nem jönnek zavarba, ha egyszerre ilyen sokan meglepik Esztergomot?

R. E. – Sőt, örülünk, mert akkor itt nem csak a sportban nyernek. Nyer, aki szállást ad, aki etet, itat, aki szállít, s végül nyer a város is. A legfontosabb azonban talán mégis az, hogy a vendég jól érezze magát, vigye el jó hírünket, és jöjjön el újra. Akkor is, ha már látta a várat, a bazilikát. Nekünk meg az a dolgunk, hogy ehhez indokot, alkalmat teremtsünk. Például a „hídfutással”, ami nemcsak arra hívja fel a figyelmet, hogy a bazilika igazán a túlpartról, Párkányból érvényesül, hanem hogy – mint régió – együtt kell megjelennünk. Mert szerencsére a híd új-jáépítése óta esztergominak, párkányinak és vendégeinknek nem akadály az a pár száz méter... (nalá)

Örök értékek

Zambó Péter vezérigazgató

ErFa Híradó – A Pilisi Parkerdő Zrt. munkatársai nem tartoznak az EFDSZ kötelékébe, mégis vállalták a sportnapok megrendezését. Miért?

Zambó Péter – Az elmúlt nyolc évben az Országos Erdészeti Egyesület tevékenységének középpontjába állítottuk az összetartozás, a közösségépítés gondolatát. A Pilisi Parkerdőben is erre utal a több évtizede fennálló „Erdészek Barátság Parkja”, így természetes, hogy támogatunk egy olyan kiváló kezdeményezést, ami megmozgat hatszáz kollégát, és ahol majdnem minden erdőgazdaság képviselteti magát.

ErFa Hír – Az ilyen jellegű rendezvényeket miért tartja fontosaknak?

Z. P. – Erre a kérdésre egyértelmű választ adnak az Országos Erdészeti Egyesület által vallott alapértékek, amit személy szerint is fontos jelmondatnak tekintek: *Szakértelem, erkölcs és összetartozás*. A sportnapok az összetartozásnak olyan terepet biztosítanak, ami a mai világban elengedhetetlen. Napi szinten láthatjuk magunk körül, ahogy akár azonos világnézetű közösségek, baráti társaságok oszlanak fel, tűnnek el örökre. Divat az egyének önálló, szabad életére koncentrálni. Itt azonban hatszáz ember a sport és az erdők szeretetéről hasonlóan gondolkodik, és föláldozza a hétvégjét, hogy eljőjön egy ilyen rendezvényre. Ez a folyamatosan nagy érdeklődés

azt jelzi, hogy érdemes megtartani ezeket a hagyományokat. Akárcsak a vándorgyűléseken, ahová az utóbbi években egyre több, alkalmanként 6–700 kolléga jön el. Amellett, hogy alapos betekintést kapnak az adott térség szakmai munkájába, fontos közösségi ünnep is egy ilyen rendezvény. Ezek a találkozók olyan alkalmak, amikor azok a kollégák találkozhatnak, akiknek más lehetőségük nincs erre. Munkájuk jellegéből adódóan például a kerületvezető erdészek csak ritkán találkozhatnak egymással. Az erdészeti egyesületnél például azon dolgozunk, hogy az egyesület lehessen az a kovász, amely a selmeci hagyományok mentén összetartja a szakmát és életben tartja hagyományainkat.

ErFa Hír – A világ, a tömegkommunikáció az egyén szerepét hangsúlyozza...

Z. P. – ... meg azt, hogy vásárolj, fogyassz!

ErFa Hír – Az egyesület és a szak-szervezet ezzel a világtendenciával szembe megy. Egyetért ezzel?

Z. P. – Igen, az egyesület kifejezetten a közösség továbbélését tűzte a zászlajára, megtartva azokat az értékeket, amelyek 150 éve az egyesület sajátjai.

ErFa Hír – Az egyesület és a szak-szervezet sok területen azonos célokért dolgozik, egymás riválisai is lehetnek. De talán nem versenytársként kellene dolgozniuk, hanem vállalva, szorosan együttműködve. Hogyan lehetne hatékonyabbá tenni az együttműködést?

Z. P. – A rivalizálás eszembe sem jutna, hiszen egyértelműen más jellegű szervezetekről van szó. Az egyesület érdekvédelmi szerepe nem olyan markáns, mint a szakszervezeté. Úgy gondolom, hogy a szakszervezet sosem volt mentes a baloldali politikai felhangoktól. Az OEE nem kötődött erősen politikai irányzathoz, főleg nem a baloldalhoz. A szakértelem, az erkölcs és az összetartozás hármasa alapvetően keresztény értékrendre utal.

ErFa Hír – Lát esélyt arra, hogy hatékonyabb együttműködés jöjjön létre a két szervezet között?

Z. P. – Együttműködésre mindenképpen látok lehetőséget. Az egyesület mindenkiel összefog, aki hasonló értékrendet és szakmai célokat tűz a zászlajára. (z)

Társaság	Összeg
Egererdő Zrt.	114
Pilisi Parkerdő Zrt.	110
Északerdő Zrt.	85
Zalaerdő Zrt.	81
Vérteserdő Zrt.	70
Mecsekerdő Zrt.	68
Bakonyerdő Zrt.	64
KEFAG Zrt.	57
Ipolyerdő Zrt.	45
SEFAG Zrt.	39
VADEX Zrt.	29
Szombathelyi Erdészeti Zrt.	23
Szlovákia	21
TAEG Zrt.	19
Gemenc Zrt.	19
VERGA Zrt.	18
NEFAG Zrt.	18
Nyírerdő Zrt.	17
Horvátország	15
Románia	15
Kormányhivatal	13
KASZO Zrt.	4

A részletek az efdsz.hu Sportnapok rovatában.

Díjátadó és baráti találkozó

A szombat esti ünnepélyes díjátadó a helyi rögbi klub sátrában dr. Völner Pál, a térség országgyűlési képviselője köszöntötte az amatőr sportolókat, aki mellett két úszónk, Egerszegi Krisztina ötszörös olimpiai bajnok és Gyurta Gergely világ- és Európa-bajnoki bronzérmes is szerepet vállalt a díjak átadásában. A magyar csodaúszó hölgy éppen 30 évvel ezelőtt, 1988. szeptember 25-én lett Szöulban először olimpiai bajnok.

A versenyzőket és a vendégeket Zambó Péter vezérigazgató is köszöntötte, majd felkérte a díjak átadására a meghívottakat, dr. Völner Pál, országgyűlési képviselőt, parlamenti államtitkárt, dr. Nagy János állami földékkért felelős helyettes államtitkárt, Dalvári Vince erdészeti és vadgazdálkodási fő-

osztályvezető-helyettest, Reinitz Gábor vezérigazgató-helyettest, Erős Gábort, a Köznevelési és Ifjúsági Sport Bizottság elnökét, valamint a két sportfenomént, Egerszegi Krisztinát és Gyurta Gergelyt.

A csapatverseny első helyezettje az Egererdő Zrt. csapata lett, míg a második helyet a házigazda Pilisi Parkerdő Zrt., a harmadikat az Északerdő Zrt. versenyzői tudhatják a magukénak.

A csapatok megkapták a serleget, de a korábban rendszeresített vándortrófeát nem adták át, mint ahogy a vándorrönk átadása is elmaradt.

A díjátadást vacsora és táncest követte.

A 2019. évi sportnapok helyszíne és rendezője még nem ismert, de folynak az egyeztető tárgyalások.

Lajos, a faesztergályos

A 120 évvel ezelőtt elhunyt gróf Tisza Lajosra emlékezünk

A híres Tisza-fiúk édesapja nem csupán széles körű műveltség megszerzését és az idegennyelv-tudást követelte meg gyermekeitől, hanem azt is, hogy valamilyen böcsületes, kétkezi szakma is legyen a kezükben. Azt majd mindenki tudja, hogy hősünk Szeged újjáépítője, azt már kevesebben, hogy ő volt az Országház építésének biztosja is. Azt meg végképp a feledés homálya fedte, hogy Tisza Lajosnak a családi „szereposztásban” a faesztergályos szakma jutott.

Talán azért eshetett a választás a faiparosságra, mert a Tisza-család birtokán erdőgazdálkodás is folyt.

Az „alsó tagozatot” magántanulóként végezték a Tisza-fiúk. A szigorú apa a Debreceni Református Kollégium neves tanárait bízta meg gyermekei – László, Kálmán, Lajos és Domokos – oktatásával. Miután kiskorukban otthon szilárd erkölcsi alapokat és kötelességtudatot sajátítottak el, a középiskolát a debreceni kollégiumban végezték, majd Lajos jogi tanulmányokat folytatott magán úton.

Bár Lajos, aki 1832. szeptember 12-én született Nagyváradon, még csak 16 éves volt a forradalom idején, a gondos apa a '48-as forradalmat követő esetleges megtorlások elől Berlinbe menekítette hármójukat (Domokos Geszten maradt), ahol jogi stúdiumokat végeztek.

Még nem volt harmincéves, amikor 1861-ben politikai pályára adta a fejét. Ezen nincs mit csodálkoznunk, hiszen a családi minta sokszorosán és évszázadokra visszamenően adott volt. Megválasztották az ugrai választókerület képviselőjének. Ne feledjük, már csak hat év, és létrejön Béccsel a kiegyezés. Az előkészítő munkálatokból a jogilag fölkészült Tisza Lajos is kiveszi a részét, s az 1867-es történelmi aktust követően belép a Deák-pártba. Még abban az évben Bihar Vármegye főispánjává nevezik ki.

Egy év múlva pedig már az Országos Erdészeti Egyesület alelnöke. Az akkori OEE vezetői kitűnő HR-esnek bizonyultak, mert a legalkalmasabb embert találták meg.

A néhány éves megyei szolgálat után a főváros következik: a közmunkák tanácsának vezetője lesz. Céljuk az ország fővárosának világvárosi színvonalra emelése, fejlesztése. A munka fontos részének tartot-

ták – mai kifejezéssel élve – a PR-t is: részletesen tájékoztatták a lakosságot a tervezett intézkedésekről, építkezésekről. Megtervezték az ipari létesítmények, a lakótelepek elhelyezését, az utak építését, és már akkor nagy szerepet tulajdonítottak a fásításnak.

Tevékenységevel föllebbvalói is elégedettek lehettek, mert 1871. június 21-ével az uralkodó közmunka- és közlekedési miniszterré nevezte ki.

Ezt követően három kormányban is megtartotta miniszteri tárcáját, s így vált lehetővé számára, hogy ezen időszak alatt közel háromezer kilométer vasútvonalat helyeztek üzembe.

Eme nagy és embert próbáló munkálatok után, 1873-ban lemondott a miniszterségről, és újabb utazásra indult, ezúttal Indiába, tigrisre vadászni és Egyiptomba.

Visszatérve a politikai életbe, Dicsőszentmárton választókerületének képviselője lett, majd 1875-ben belépett bátyja, Tisza Kálmán pártjába.

Az évtized végén a természet „avatkozott be” Tisza Lajos életébe. 1879. március 12-én éjjel az áradó Tisza Szeged városától északra áttörte a töltést, elöntötte a várost, ami szinte teljesen víz alá került, és a nem kőből emelt épületek nagyrészt összedőltek. A katasztrófának 150 halottja volt, 5458 ház összeomlott, csak 265 maradt épségben. 60 000 ember vált hajléktalanná.

A tragédia súlyát jól mutatja, hogy már öt nap múlva, március 17-én Szegedre utazott Tisza Kálmán miniszterelnök kíséretében Ferenc József osztrák császár és magyar király. Miután a megmaradt töltésekről és csónakból is megtekintették a ka-

tasztrófa sújtotta város maradványait, a király komoly támogatást helyezett kilátásba.

Az újjáépítést haladéktalanul meg kellett kezdeni, a király ismerte a miniszterelnök testvéröccsét, tisztában volt képességeivel, amit miniszterként már bizonyított Tisza Lajos. Nem kellett hát bátyjának a protekciója a kinevezéshez. Ő lett a szegedi újjáépítés teljhatalmú királyi biztosja.

Tisza Lechner Lajos városépítész nyerte meg Szeged újjáépítésének tervezésére, annak megvalósítására. A legelső tennivaló a víz eltávolítása volt szivattyúkkal az elöntött városból. Gondoskodni kellett a közbiztonságról, és a segélyek elosztásáról. Lezárult Szeged életének a „víz előtti” szakasza, és elkezdődhetett a „víz utáni” időszak.

1883-ban ért véget a szegedi megbízatása, királylátogatással és grófi címmel. Gróf Tisza Lajos ezek után már a szegedi nemesi előnevet is használhatta.

A kiegyezés előkészítésének dandárjában hívták össze, 1866. december 9-én az akkori Magyar Erdészegylet rendkívüli közgyűlését Pesten, az Országos Magyar Gazdasági Egylet Üllői úti épületében, a mai Köztelek utca 8. számú házban. (A 150 éves évfordulón, 2016. november 25-én a volt OMGE-székház épületén emléktáblát helyeztek el az Országos Erdészeti Egyesület.)

Azon a bizonyos decemberi alakuló ülésen a 43 alapító tag egyike pedig nem más, mint Tisza Lajos volt. (A történelmi hűség megköveteli, hogy jelezzük, testvérbátyja, Tisza László is az alapítók között volt.) Az egyesület első elnökének gróf Keglevich Bélát, első alelnökének pedig gróf Pálffy Istvánt választják meg, s ez némi magyarázattal szolgálhat a kapcsolati hálóhoz, hisz’ a főnemesek ismerték egymást, bár Tisza Lajos csak 1883-ban kapja meg a grófi méltóságot.

Mindenesetre hősünk tagja lesz az Országos Erdészeti Egyesület első választmányának.

Az egyesület alapszabályát 1867. június 25-én írja alá a miniszter.

Ezt megelőzték azok a történelmi jelentőségű események, amelyek összességét *kiegyezésnek* hívjuk. Február 20-án megalakult az első felelős magyar kormány. Az Andrássy-kormány betérjesz-

tése nyomán 1867. március 20-án kezdte el tárgyalni a megállapodás sarokpontjait jelentő törvényeket a magyar országgyűlés, és a 69 pontból álló határozatot 1867. március 30-án fogadta el a képviselőház. A megszavazott törvényeket életbe léptetésükhöz Ferenc Józsefnek szentesítenie kellett, ám erre csak akkor volt hajlandó, ha Magyarország királyává koronázzák: a császár 1867. június 8-án Magyarország királya lett. Ferenc József 1867. július 28-án szentesítette a törvényeket.

Ennek a folyamatnak egyik háttérembere volt Tisza Lajos is. A kiegyezésnek nemcsak pártolói, hanem heves ellenzői is voltak, de az 1869-es választásokon a Deák-párt – amelynek Tisza Lajos is tagja volt – abszolút győzelmet aratott, a mandátumok 55,95 százalékát szerezték meg.

Nem téveszthetjük szem elől, hogy Deákék a megállapodás szerint tizenkilenc évvel az 1848–49-es forradalom és szabadságharc után az akkori áprilisi törvényekből és a 12 pontból tízet (a nemzeti őrsereg és a nemzeti bank kivételével) életbe léptethettek. Tehát kompromisszumokkal, de a forradalom ’48-as követeléseit győzték a tárgyalóasztalnál.

Ebben a politikai „csúcsporgalomban” zajlott az Országos Erdészeti Egyesület alakulási folyamata, s a vezéregyeníségek – Divald Adolf, Wágner Károly, Bedő Albert – jónak látták, ha olyan nagytekintélyű és történelmi családi háttérű nemes erdőbirtokosokat is az alapítók, illetve a választmány tagjai között tudhatnak, mint a Tisza-fivérek.

Tisza Lajost 1868-ban az egyesület alelnökévé, majd 1875-ben elnökévé választják. Ezt a pozíciót harminc éven át, 1898-ig töltötte be.

Első „operatív” részvétele az egyesületi munkában az 1872. évi vadászati törvény előkészítése volt. Bizonyára az sem véletlen, hogy éppen Deák Ferencről nevezték el azt az egyesületi alapítványt, amelynek a feladata az erdészeti szakirodalom pátyolgatása volt.

Az akkori rendnek megfelelően az erdőtörvény kidolgozása és a törvényjavaslat benyújtása az egyesület feladata volt.

Az 1879-es XXXI. törvény paradigmaváltást jelent a hazai erdészetben.

Ez a törvény írta elő az üzemtervek készítését, kitért az erdőtüzek megelőzésére, a károsítók elleni védekezésre. Korlátozta az erdőirtást és véderdőkről döntött. Létrehozta az erdőőri szakiskolák hálózatát. Végül, de nem utolsó sorban Selmecen átérték a magyar nyelvű oktatásra.

Erre az időre esik az egyesület székházának fölépítése az akkor még kukoricaföldekkel szegélyezett területen. 1886. december 12-én átadták a Cziegler Győző által tervezett háromemeletes, 151 helyiséges épületet. Két évvel később, 1888-ban Ferenc József is látogatást tett az új székházban.

Ezen időszak sikeres voltát jelzi az egyesület taglétszámának 1875-höz képest megháromszorozódása, és a törzsvagyon növekedése. Ez tette lehetővé a székház fölépítését is.

Ezt a korszakot jellemzi az egyesület szociális funkciójának kiterjedése: két-három alapítvány segíti az arra rászorulókat. A Gróf Tisza Lajos Alapítvány az erdészeti tiszték és altiszték gyámolítását tűzte zászlajára.

Elnöki beszédeit olvasva feltűnő, hogy azok nem tartalmaznak „tisztelteköröket”, a régies fogalmazásból is világosan érthető a tárgyyszerű, konkrétumokra épülő, szakmailag helyes érvelés. Beszédeit valószínűleg nem maga írta – gyaníthatóan a titkár, Bedő Albert –, de ezen, szakmai előadásnak sem utolsó referátumok kiképezték a jogász képesítésű elnököt erdészeti tudományokból. Ebből a szempontból kiemelkedő az 1879. évi Székesfehérvári Közgyűlésen elmondott rendkívül hosszú nyitó előadása, amelyben még az erdő klímakiegyenlítő hatásáról is hosszasan értekezik. Hasonlóan részletesen elemzi a hegyvidékek erdőirtásainak következményeit a talajpusztulásra és a korábbi vízgazdálkodás felborulására.

Az 1881. évi közgyűlésen földidézti többek között, hogy sikerült megakadályozni a kormány azon határozatát, hogy az állami erdők a bányászat irányítása alá kerüljenek, és elérték, hogy az ország 14 erdőfelügyelőségének élére szakképzett személyzetet nevezzenek ki véglegesen. Az Erdészeti Lapokról sem feledkezett meg, mely tartalmában és terjedelmében bővült, s megjelentették az Erdészeti Zsebnaptárt is. A hallgatóság körében aratott sikert az jelzi, hogy a megnyitó elhangzása után „hosszan tartó zajos éljenzés”-ben törtek ki.

Tisza Lajos nem esett abba a hibába, hogy csupán az eredményekkel fényesítette az egyesület arculatát. Az 1882. évi közgyűlésen elmondja véleményét egy olyan fejleményről is, ami ugyan nagyon örvendetes – a vasúthálózat látványos bővüléséről –, ám az erdőgazdálkodók egy részét arra indította, hogy vágják ki erdeiket és tegyék pénzzé, kihasználva a kínáló új szállítási lehetőséget. Arról is be-

számolt, hogy utazásai során tapasztalta, a községek erdei a legelhangoltabbak és a legkiszolgáltatottabbak.

Bár az egyesület kimondta, hogy távol tartja magát a politikától, Tisza Lajos nagyon fontosnak tartotta, hogy nemzetpolitikai kérdésben is kifejtse véleményét. Ilyennek tekintette a *hivatalos magyar nyelv használatát* a szakmai közlekedésben, sőt a szakemberek nevének magyarosítását is szorgalmazta. Mindezt azért tekinti fontosnak, mert „magyar államiságunk és nemzetiségünk ellenségei, mily csekélységekben akarnak tőkét csinálni arra, hogy abból bizonyíthatassák, miszerint magyar cultura nincs, hogy annak apostolai mind idegenek.” Úgy tűnik, nincs új a nap alatt...

Tisza Lajost megbízták a király személye körüli miniszteri teendők ellátásával. 1892 és ’94 között feladata nem merült ki abban, hogy a királyt megnyerje a magyar kormány terveinek. Ez afféle rendkívüli meghatalmazott nagykövetségnek felelt meg, miniszteri rangban, és követte a királyt az országjárásai során is. Az új feladat miatt közölte lemondási szándékát az egyesület elnöki tisztéről. Bejelentését ezúttal nem zajos tetszésnyilvánítás, hanem hangos tiltakozás követte. Bedő Albert beszédében kérte a döntése megváltoztatására, mely az elnököt meghatotta, és bejelentette: „Hálám kifejezése mellett megtartom az elnökséget.”

Kevéssé ismert, hogy Kossuth Lajos itthoni temetése mily politikai feszültségeket okozott. Ennek simítása is Tisza Lajos feladata volt. A kétoldali – osztrák, illetve magyar – nyomást már nehezen viselte, ezért 1894-ben kivált a kormányból. Következésképpen hazafias álláspontját – vélhetően – a császári udvarban már nehezen tolerálták.

Az elnök egészsége is megsínylette a különösen nagy terheléssel járó miniszterséget. Az aktív tevékenységtől visszavonult, de megígérte, hogy figyelemmel kíséri az egyesület működését.

1898-ban, 120 évvel ezelőtt, 66 évesen hunyt el. Geszten helyezték örök nyugalomra.

Azt gondolom, hogy a fentiek alapján Tisza Lajost mindenképpen megilletné egy szobor az agrárpanteonban.

Zétényi Zoltán

Források: Gróf Tisza Lajos az erdészek emlékezetében (Dalerd, Gyula, 2018.); Erdészeti Lapok; Király Pál: Az Országos Erdészeti Egyesület története (é. n.); Wikipédia

A bővebb változatot lásd az efsz.hu Tanulmányok rovatában.

Az OEE 149. vándorgyűlése Gyulán

2018. június 20–23. között a DALERD Zrt. szervezésében zajlott az idei vándorgyűlés. A rendezvény az Év Erdésze verseny 2018. évi döntőjével kezdődött Gyula-Városerdőn, június 20–21-én.

2018. június 22-én az Erkel Ferenc Művelődési Központ adott helyet az ünnepi közgyűlés mintegy hétszáz résztvevőjének. Az ünnepi köszöntők sorát Spiegel Endre vezérigazgató nyitotta. „A másfél évszázados hagyománnyal büszkélkedő erdészünnep nagy eseménynek számít a szakma, de legfőképp a rendezők számára. Két éve megváltozott az életük” – fogalmazott a vezérigazgató. Beszédét a következőkkel zárta: „A hagyományainkat nem ápolni kell, mert nem betegek, nem őrizni kell, mert nem rabok, erdész hagyományainkat megélni kell!”

Harrach Péter, a KDNP parlamenti frakcióvezetője így fogalmazott: „akik itt vannak, e szakmának a képviselői 'normális' emberek, egy élő értékközösség tagjai. Olyan világban élünk, különösen a nyugatról beszüremelő eszmeiségre tekintve, amely világban dekadens szemlélet uralkodik, melyet bizarr jelenségek jellemeznek. Ez a teremtett világ akkor működik jól, ha az egyensúly, a harmónia megvan benne.”

Bitay Márton államtitkár úgy véli, az erdészszakma a hazai erdők védelmét, gyarapodását szolgálja. A nemzeti kormány célkitűzése az élhetőbb, zöldebb Magyarország, az erdősültség növelése.

Zambó Péter, az OEE elnöke szerint továbbra is napirenden tartják a hermeszi idősotthon kialakítását és az Alkotmány utcai székház vagyongazdálkodási jogának visszaszerzését. Tervezik egy erdészház kialakítását is Selmechánán, és megrajzolták egy Kárpát-medencei magyar egyesület jövőképét. Köszöntve a határon túlról érkezett kollégákat, felhívta a figyelmet arra, ma is mindent meg kell tennünk a magyar szaknyelv és identitás megőrzéséért. Az erdő ügyét a nemzeti alaptantervben is szeretnék megjeleníteni.

Puskás Lajos főszervező, Bedő-díjas erdőmérnök kijelentette, itt lenne az ideje, hogy az Agrárminisztérium árkádjai alatti panteonban, Bedő Albert mellszobrával szemben Tisza Lajos büsztjét is elhelyezzük.

A közgyűlés végén került sor a kitüntetések átadására.

Bedő Albert-díjat kapott: Kóródi Sándor em., Sere Ferenc em., Urbán Pál em.

Kaán Károly-díjat kapott: Császár György em., Kolozs László em., Papp Gyula em. Decrett József-emlékérmeket kapott: Hajdu Imre et., Papp Tivadar et., Pásztor János et. Elismerő Oklevél kitüntetésben részesült: Ács László, Andorka Bernát, Bárány László, Bekőné Polner Katalin, Bognár Tibor, Dányi Roland, Kovácsné Schulteisz Margit, Mohai Elek, dr. Molnár Katalin, Monostori Miklós, Pappné Németh Tünde, Rittling István, Szabó Béla Szilárd, ifj. Vilmányi Márton, Zimmermann László.

Az Év Erdésze Versenyt Tóth Péter, a Bakonyerdő Zrt. erdésztechnikusa nyerte.

Este került sor a hagyományos baráti találkozóra, majd másnap zajlottak a terepi programok.

A kirándulások végeztével került sor a Honvédtiszti Emlékhelyen a záróünnepség keretében a koszorúzásra, a szalagtűzésre és a zászlóátadásra. A jövő évi vándorgyűlés rendezői nevében Gőbölös Péter, a Gyulaj Zrt. vezérigazgatója vette át a vándorzászlót.

Romániában tartotta ülését az Európai Erdészek Tanácsa (CEF) és az Európai Erdészeti Akadémiai Társaság (EFAS)

2018. augusztus 30-án a romániai Calimanestiben került sor az Európai Erdészek Tanácsa (CEF) tanácskozására, valamint a 2017-ben Antalyában alapított Európai Erdészeti Akadémiai Társaság (EFAS) ülésére.

A Hotel Coziaban nemzetközi szimpóziumra került sor „A fenntartható erdőgazdálkodás megvalósítása különböző európai országokban” témakörében.

A tanácskozással és a szimpóziummal egy időben nemzetközi sportversenyek zajlottak.

Hazánkat a tanácskozáson Dudás Péter, az EFDSZ elnöke és Górász László főtitkár képviselte. A küldöttség tagja volt

hat egererdős szakszervezeti sportoló, Ivádi László alelnök vezetésével, valamint Kovácsol Pál szakértő és Zétényi Zoltán, az ErFa Híradó főszerkesztője is.

A tanácskozás első napján kerültek sorra az előadások. Az elnökségben helyet foglalt Florinel Constantinescu, Calimanesti polgármestere, Ioan Deneş, vízügyi és erdészeti miniszter, Silviu Geana, az Erdészeti Szakszervezeti Szövetség vezetője, Adrian Băban, a Romsilva Igazgatótanácsának elnöke, Adrian Cretu, az erdészeti vezetők szövetségének elnöke, Dragos Ciprian Pahontu, a Romsilva Valcea megyei igazgatója, valamint Ihor Soloviy, a Lvovi Erdészeti Műszaki Egyetem professzora.

Marian Stoicescu, a CEF alelnöke a világ- és európai szervezetek intézményi keretében a fenntartható erdőgazdálkodás végrehajtására készült erdészeti stratégiák fejlesztéséről és politikákról szóló előadásában.

İsmail Belen erdőmérnök, tanácsadó, a török küldöttség tagja tartotta meg Hasan Türkyilmaz erdőmérnökkel, a Török Erdőmérnöki Kamara elnökével és Özgür Balcı erdőmérnökkel, az elnökség tagjával közös előadását a fenntartható erdőgazdálkodásról.

A Moldova Köztársaság képviselőiben Eric Proşii, az Erdészeti Kutatási és Fejlesztési Intézet kutatója számolt be az erdészeti irányítás részvételéről a Moldova Köztársaság erdészeti szektora stratégiájának fejlesztésében és végrehajtásának eredményeiről.

Ciprian Pahontu, a Romsilva Valcea megyei igazgatója Az erdők alkalmazkodása az éghajlatváltozáshoz és a hatásának csökkentése címmel tartott előadást.

A hozzászólók sorában Dudás Péter elnök arra hívta föl az erdészeti átszervezések előtt álló romániai vezető szakemberek figyelmét, hogy a szükségszerű racionalizálás közben ügyeljünk arra is, hogy a tő mellett dolgozó kollégák érdekei ne sérüljenek.

Augusztus 31-én Calimanestiben sor került Hasan Turkyilmaz CEF-elnök vezetésével a CEF-elnökség ülésére, amelynek napirendjén az alábbiak szerepeltek:

1. Tájékoztató a CEF tevékenységéről.
2. A CEF alapokmányának alkalmazása a CEF-tevékenység folytonosságának biztosítására.
3. Javaslatok a CEF 2018–2019-es tevékenységeire.
4. Javaslatok a CEF határozatokra.

Ezt követően az Európai Erdészeti Akadémiai Társaság (EFAS) ülésén az akadémia tagjai sorába választották a magyar küldöttség tagjait, Dudás Péter elnököt, Górász László főtítkárt, Kovácvics Pál szakértőt és Zétényi Zoltán főszerkesztőt.

Az Európai Erdészeti Akadémiai Társaság szerepe:

- a CEF célkitűzéseinek és tevékenységeinek támogatása és fejlesztése az ENSZ, az Európa Tanács és az Európai Unió intézményeinek szintjén;
- az erdészeti ágazatban működő szervezetek, belföldi vagy nemzetközi intézmények által kezdeményezett projektek támogatása és részvétel;
- továbbképzési, tájékoztatói vagy fejlesztési kurzusok szervezése az erdészek, az erdőtulajdonosok, az erdőgazdálkodók és más (haszonélvező) szervezetek számára;
- szimpóziumok, tapasztalatcserék vagy egyéb szakmai és tudományos események szervezése az erdészeti kérdésekben.

(Szeptember 20-án Ioan Deneş, vízügyi és erdészeti miniszter elrendelte a Romsilva igazgatótanácsa négy tagjának/elnökének visszavonását a 2018. márciusi és júliusi ellenőrzése után. A négy visszavont tag: Adrian Băban, Sorin Sfirlogea, Daniel Nicolaescu és Dorel Fehette. Az Országos Erdészeti Igazgatóság (Romsilva) Igazgatótanácsa jóváhagyta Dragos Ciprian Pahonţu, a Vâlcea Erdészeti Igazgatóság főigazgatói szerződésének megszüntetését, valamint Gheorghe Mihailescu igazgató ideiglenes kinevezését. Az új főigazgató hivatali ideje négy hónap.)

Évnyitó a SOE Erdőmérnöki Karán

A Soproni Egyetem szenátusa és az Erdőmérnöki Kar Tanácsa 2018. szeptember 11-én tartotta nyilvános tanévnyitó ülését a Lámfalussy Sándor Közgazdaság-tudományi Kar aulájában.

Az ünnepséget jelenlétével megtisztelte dr. Nagy István agrárminiszter, dr. Szabó Tünde, az EMMI sportért felelős államtitkára, dr. Fodor Tamás, Sopron polgármestere, valamint több társintézmény képviselője is.

Az ünnepség kezdetén prof. dr. Náhlik András rektor ünnepi beszéde és prof. dr. Bidló András dékán tanévnyitó beszéde hangzott el. Köszöntőt mondott dr. Nagy István, dr. Fodor Tamás és dr. Szabó Tünde.

A tanévnyitó alkalmából került sor a 75, 70, 65, 60 és 50 éve végzett kollégák részére a tiszteletdiplomák adományozására.

Az Erdőmérnöki Kar javaslatára a Soproni Egyetem Szenátusa Soproni Egyetemért Sajtódíjat adományozott Zétényi Zoltán aranydiplomás erdőmérnök, fotóművész, újságíró, a Vivat Academia alapító főszerkesztője, a www.forestpress.hu oldal tulajdonosa és az ErFa Híradó főszerkesztője részére.

A tiszteletdiplomások névsora és életútja elérhető a <http://emk.uni-sopron.hu/tanevnyito-2018> oldalon.

Kettős lengyel jubileum

Az idén 100 éves jubileumát ünneplő lengyel testvérszervezetet a negyedszázados magyar szakszervezet elnöke, Dudás Péter köszöntötte a kettős lengyel évfordulás megemlékezésen a Radomi Erdőgazdaság oktatási központjában. Az 1918-ban alakult, az új Lengyelországgal egyidős szervezet elnöke,

Jaroslav Szalata ismertette a szakszervezet történetét a november 14. és 17. között ott járt magyar erdész küldöttség tagjaival. Az EFDSZ elnöke magyarországi látogatásra hívta meg a társszakszervezet képviselőit.

Kari Tudományos Konferencia – 210 éves a magyar erdészeti felsőoktatás

A Soproni Egyetem Erdőmérnöki Kara 2019. február 12-én – napra pontosan a 210 évvel ezelőtti első erdészeti tanóra megtartásának évfordulóján – Kari Tudományos Konferenciát szervez Sopronban. A konferenciára várják az erdészet, a környezetvédelem, a vadgazdálkodás és a természetvédelem területéről az új tudományos eredményeket bemutató előadásokat és poszttereket.

A szakszervezetek a kafetéria-elemek kedvezményes adózásának visszaállítását követelik (MTI)

Fotó: MTI/Szigetváry Zsolt

Budapest, 2018. november 6. – A szakszervezetek a kafetéria-elemek kedvezményes adózásának visszaállítását követelik a családok támogatása, a mobilitás ösztönzése és a munkaerőhiány kezelése érdekében – hangsúlyozta Szilágyi József, az Egyesült Villamosenergia-ipari Dolgozók Szakszervezeti Szövetségének (EVDSZ) elnöke kedden, több szakszervezet demonstrációján Budapesten, a Magyar Nemzeti Bank épülete előtt. A szakszervezeti vezető kiemelte: a rendezvény pártsemleges, szakszervezeti érdekérvényesítési akció, amelynek célja, hogy felhívja a kormány figyelmét az adótörvények megváltozásának negatív hatásaira. A szakszervezeti konföderációk egyetértettek abban, hogy a kafetéria-rendszer megváltoztatása, az egyes elemek kedvezményes adózásának eltörlése a dolgozóknak nettó jövedelemkiesést okoz – mondta.

A gróf Merán Fülöp Vadászati és Erdészeti Múzeum bejárata

Dioráma a múzeumban

A Merán család története a múzeum parkjában

Vértesi fotóalbum

Megemlékezés Kápolnapusztán

Kápolnapusztai hősi temető

Muzeális fegyvergyűjtemény

Huszárok hősi emlékműve Vérteskozma határában

A pusztavámi erdei iskola hálóterme

Vajda János Erdészeti Erdei Iskola Pusztavámon

Malomerdő Panzió étterme

Vándorgyűlés 2013-ban

Kőhányáspusztá kápolnája

Malomerdő Panzióban az erdő íze-java!

A Vértesi Erdő Zrt. panziója remek kiindulópont lehet kisebb-nagyobb túrákhoz természetkedvelők számára, akár kerékpárral vagy lóháton is. Családos vendégeinknek izgalmas élményt nyújt vadaskertünk.

Erdői túrák alkalmával meglátogathatók a Vértesszőlő varázslatos műemlékei. Biciklivel megközelíthető a csákberényi Merán Fülöp Vadászati és Erdészeti Múzeum és Panoráma tanösvény.

Egykori vadászkastélyból kialakított panzióink két épületben összesen 31 fő részére nyújt kényelmes szállást. Légkondicionált konferenciatermünkben helyszínt nyújtunk üzleti rendezvények, produktív csapatépítések, esküvők és egyéb családi, baráti alkalmak számára.

Éttermünkben megkóstolhatják az erdő változatos ízeit felvonultató ételkülönlegességeinket. A finom ételekhez kiváló borok párosulnak a Móri borvidékről.

Egyéb szolgáltatásaink:

- borkóstolás az Ezerjő hazájában
- kerékpárkölcsonzés
- lovaskocsikázás
- biliárd, darts, csocsó
- bográcsozás, grillezés
- játszótér
- streetball pálya
- futballpálya

Elérhetőségeink:

Telefon: Pis Pál: +36-30/ 400-9113 + 36-22/417-786 • E-mail: info@malomerdo.hu • Honlapunk: www.malomerdo.hu

Cím: Pusztavám, Petőfi Sándor u. 162. • GPS: 47°25'11.79" 18°14'36.09"

Fotó: *Andruska Andrea*